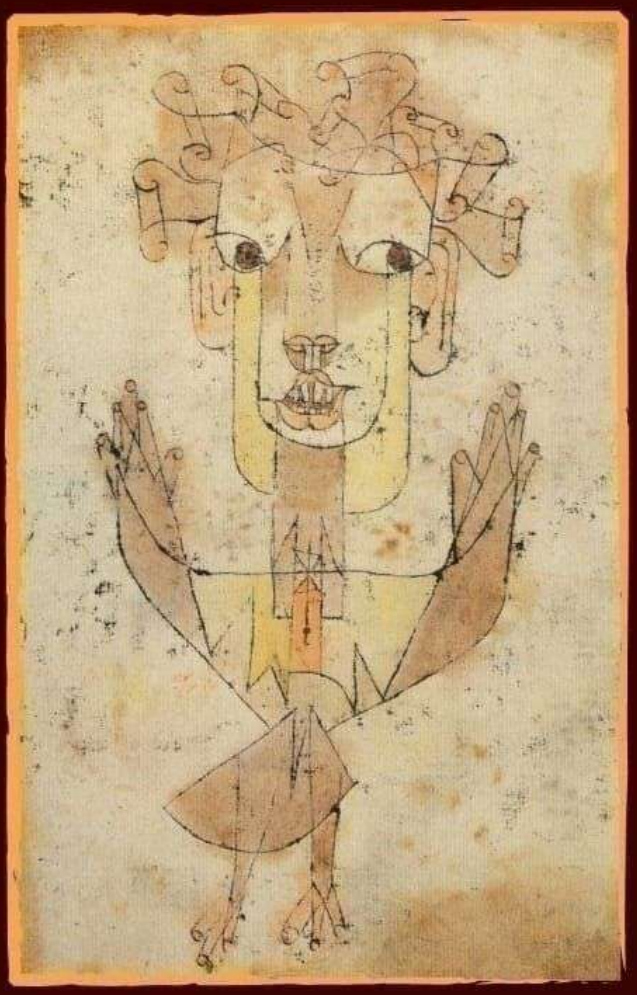
ISSN: 1308-5298

TOD TARİH OKULU DERGİSİ

JOURNAL OF HISTORY SCHOOL JOHS

Yıl/Year:18, Sayı/Issue:LXXVIII Ekim/October 2025

www.johschool.com

Journal Of History School
Tarih Okulu Dergisi

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi
Tarih Okulu Dergisi | Journal of History School
International Peer-Reviewed Journal of Social Sciences
ISSN: 1308-5298 (Print-Baskı) 2148-4260 (Online)

Journal of History School *dergisi yılda altı defa yayın yapan uluslararası hakemli bir dergidir.* ***Journal of History School*** *dergisinde yayınlanan tüm yazıların yayın hakları* **Tarih Okulu Dergisi**'ne *aittir.*
Yayınlanan yazılar yayıncının yazılı izni olmaksızın kısmen veya tamamen herhangi bir şekilde basılamaz, çoğaltılamaz. Kaynak gösterilmek koşuluyla alıntı yapılabilir.
Yayın Kurulu dergiye gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamamakta serbesttir. Gönderilen yazılar iade edilmez.
Journal of History School, *Uluslararası hakemli ve indeksli bir dergi olup Dergipark üyesidir.* ***ULAKBİM Tr Dizin, Index Copernıcus, Sobiad, MLA, Semantıc Scholar, Scilit, Mendeley, WorldCat, CiteFactor, Paperity, Acarındex, Araştirmax, I20R, Akademik Araştırmalar İndeksi, ASOS, Arastirmax, ISAM, Türk Eğitim İndeksi, EBSCO*** *ve* ***Academic Research Index*** *tarafından taranmaktadır.*
Journal of History School *is an international, six-reviewed in a year journal. JOHS bear the sole legal responsibility for their published works in* www.johschool.com.
Journal of History School *has the sole ownership of copyright to all published works. No part of this publication shall be produced in any form without the written consent of* ***Journal of History School****. It can be quoted as long as referred to the Johs.*
The Editorial Board makes the final decision to publish articles.
No article is returned to authors.

ISSN: 1308-5298 (Baskı) 2148-4260 (Elektronik)

Yıl/Year: 18 – Sayı/Issue: LXXVIII- Ekim/October 2025

Journal Of History School
Tarih Okulu Dergisi

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi
Tarih Okulu Dergisi | Journal of History School
International Peer-Reviewed Journal of Social Sciences
ISSN: 1308-5298 (Print-Baskı) 2148-4260 (Online)

Baş Editor: Prof. Dr. Ahmet KARA

Editörler: Dr. Tuğrul Gökmen ŞAHİN – Doç. Dr. Salim DURUKOĞLU

E-mail: yenitarihokulu@gmail.com

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi
Tarih Okulu Dergisi | Journal of History School
International Peer-Reviewed Journal of Social Sciences
ISSN: 1308-5298 (Print-Baskı) 2148-4260 (Online)

Web: http://www.johschool.com

JOHSCHOOL
Yıl/Year: 18 – Sayı/Issue: LXXVIII- Ekim/October 2025

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi
International Peer-Reviewed Journal of Social Sciences

Baş Editor: Prof. Dr. Ahmet KARA

Editörler: Dr. Tuğrul Gökmen ŞAHİN – Doç. Dr. Salim DURUKOĞLU

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi
Tarih Okulu Dergisi | Journal of History School
International Peer-Reviewed Journal of Social Sciences
ISSN: 1308-5298 (Print-Baskı) 2148-4260 (Online)

Alan Editörleri

Prof. Dr. Nuri GÖMLEKSİZ	Eğitim Bilimleri	Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Nesrin SİS	Filoloji	İnönü Üniversitesi
Prof. Dr. Naci İSPİR	İletişim Felsefesi	Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. M. Zafer DANIŞ	Sosyal Hizmetler	Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa YAĞBASAN	Uygulamalı İletişim	Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Haldun EROĞLU	Genel Türk Tarihi	Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Ali ESGİN	Genel Sosyoloji ve Metodoloji	İnönü Üniversitesi
Prof. Dr. Cem ŞAKTANLI	Müzik Eğitimi	Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi
Doç. Dr. Bilal TUNÇ	Tarih / Türkiye Cumhuriyeti Tarihi	Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
Doç. Dr. Murat KEÇİŞ	Orta Çağ Tarihi	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Prof. Dr. Muzaffer DEMİR	Eskiçağ Tarihi	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Doç. Dr. Uğur DEMLİKOĞLU	Yeniçağ Tarihi	Siirt Üniversitesi
Prof. Dr. Azmi ÖZCAN	Yakınçağ Tarihi	Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
Doç. Dr. Ebru BOZPOLAT	Eğitim Programları	Cumhuriyet Üniversitesi
Doç. Dr. Zafer TANGÜLÜ	Sosyal Bilgiler Eğitimi	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Doç. Dr. Ayhan ÇİNİCİ	Fen Bilgisi Eğitimi	Ordu Üniversitesi

Doç. Dr. Binnaz KOCA	Resim / Grafik	İnönü Üniversitesi
Dr. Ertan ZEREYAK	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Dr. Recep ÖZMAN	Arkeoloji	İnönü Üniversitesi
Dr. Arif YILDIZ	İşletme	Adıyaman Üniversitesi
Dr. Salih TELLİOĞLU	Pazarlama	Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi
Dr. Fuat ŞANCI	Sanat Tarihi	Adıyaman Üniversitesi
Doç. Dr. Sevim GÜLLÜ	Beden Eğitimi ve Spor	İstanbul Üniversitesi
Doç. Dr. Salim DURUKOĞLU	Türk Dili ve Edebiyatı	İnönü Üniversitesi
Doç. Dr. İbrahim AKKAŞ	Sosyoloji	Binali Yıldırım Üniversitesi
Doç. Dr. Eyüp SEVİM Lİ	Matematik Eğitimi	Tokat Üniversitesi
Doç. Dr. Ömer Tuğrul KARA	Türkçe Eğitimi	Çukurova Üniversitesi
Doç. Dr. Mesut GÜN	Yabancılara Türkçe Öğretimi	Mersin Üniversitesi
Dr. Fatih DEĞİRM ENCİ	Halkla İlişkiler ve Tanıtım	Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet KINIK	Müzik	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Dr. Sevda KARACA	Coğrafya	Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
Dr. Munise DURDU	Okul Öncesi Eğitimi	İnönü Üniversitesi
Doç. Dr. Ömer ALANKA	Gazetecilik	Atatürk Üniversitesi
Dr. Hüsamettin KARATAŞ	İlahiyat	Fırat Üniversitesi
Dr. Ahmet OKTAN	Radyo Televizyon Sinema	Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi
Tarih Okulu Dergisi | Journal of History School
International Peer-Reviewed Journal of Social Sciences
ISSN: 1308-5298 (Print-Baskı) 2148-4260 (Online)

DANIŞMA KURULU

Prof. Dr. Gabor AGOSTON, Georgetown Üniversitesi, ABD
Prof. Dr. İsmail AKA, Ege Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Dilek BARLAS, Koç Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Laurence BROCKLISS, Oxford Üniversitesi, ABD
Prof. Dr. Enver ÇAKAR, Fırat Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Özer ERGENÇ, Bilkent Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Erdal FIRAT, St. Clements Institute, Kamboçya
Prof. Dr. Mehmet ERSAN, Ege Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Paul FREEDMAN, Yale Üniversitesi, ABD
Prof. Dr. Jonathan M. HALL, Chicago Üniversitesi, ABD
Prof. Dr. Şükrü HANİOĞLU, Princeton Üniversitesi, ABD
Prof. Dr. Cemal KAFADAR, Harvard Üniversitesi, ABD
Prof. Dr. Cüneyt KANAT, Ege Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Kurtuluş KAYALI, Ankara Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Stephen MITCHELL, Exeter Üniversitesi, İngiltere
Prof. Dr. Alun MUNSLOW, Chichester Üniversitesi, İngiltere
Prof. Dr. Mehmet ÖZ, Hacettepe Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Doğan ÖZLEM, Yeditepe Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Antonella ROMANO, Avrupa Üniversitesi Enstitüsü
Prof. Dr. Richard Candida SMITH, Berkeley Üniversitesi, ABD
Prof. Dr. Önhan TUNCA, Liége Üniversitesi, Belçika
Prof. Dr. Dmitriy D. VASILYEV, Rusya Bilimler Akademisi, Rusya
Prof. Dr. Levent YILMAZ, Bilgi Üniversitesi, Türkiye

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi
Tarih Okulu Dergisi | Journal of History School
International Peer-Reviewed Journal of Social Sciences
ISSN: 1308-5298 (Print-Baskı) 2148-4260 (Online)

YAYIN KURULU

Prof. Dr. Seçil Karal AKGÜN, ODTÜ, Türkiye
Prof. Dr. Yusuf AYÖNÜ, Ege Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Recep BOZTEMUR, ODTÜ, Türkiye
Prof. Dr. Şerife CENGİZ, İstanbul Aydın Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Salih ÇEÇEN, Ankara Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Mustafa DAŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Fevzi DEMİR, Mersin Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Temuçin Faik ERTAN, Ankara Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Turan GÖKÇE, Kâtip Çelebi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Cihat GÖKTEPE, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Sadettin GÖMEÇ, Ankara Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Müzeyyen GÜLER, Mimar Sinan Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Dimitris KYRTATAS, Thesselia Üniversitesi, Yunanistan
Prof. Dr. Abdülkadir ÖZCAN, Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Süleyman ÖZKAN, Ege Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Mustafa Hamdi SAYAR, İstanbul Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. John E. WOODS, Chicago Üniversitesi, ABD
Prof. Dr. Mustafa YILMAZ, Hacettepe Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Adnan ÇEVİK, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Mehmet Dursun ERDEM, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Yuriy AVERYANOV, Rusya Bilimler Akademisi, Rusya
Doç. Dr. Teyfur ERDOĞDU, Yıldız Teknik Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Abdülhamit KIRMIZI, İstanbul Şehir Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Yenal ÜNAL, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Yonca KÖKSAL, Koç Üniversitesi, Türkiye
Dr. Hakan ERDEM, Sabancı Üniversitesi, Türkiye

Tarih Okulu Dergisi (TOD) Journal of History School (JOHS)
(2025), 18(78), 3809-3834
Özgünlük kontrolü intihal.net Authenticity process
http://dx.doi.org/10.29228/joh.81030
Makale türü: Araştırma makalesi **Article type:** Research article
Geliş tarihi 04.03.2025 Submitted date
Kabul tarihi 22.07.2025 Accepted date
Elektronik yayın tarihi 27.10.2025 Online publishing date
Atıf Bilgisi / Reference Information
Aydın, Ö. (2025). The Herald Gazetesinde Bir Kapalı Çarşı Esnafı: Sabuncu İbrahim. *Journal of History School,* 78, 3809-3834.

THE HERALD GAZETESİNDE BİR KAPALI ÇARŞI ESNAFI: SABUNCU İBRAHİM

Özden AYDIN*

Öz

Fatih Sultan Mehmet tarafından inşa ettirilen Kapalı Çarşı, Osmanlı İmparatorluğu'nun ekonomik ve sosyal yaşamının önemli bir parçasıdır. Ticari hayatın nabzının tutulduğu bir mekân olmasının yanında, payitahtın merkezinde her tabakadan insanın bir arada bulunduğu, birbirinden farklı dil ve yerel ağızların etkileşim içinde olduğu, kaynaştığı, kolektif eylemlerin gerçekleştiği bir mekândır. Bu özelliği sayesinde Kapalı Çarşı'nın Osmanlı'nın hiyerarşik yapısını ve çok kültürlü sosyal dokusunu yansıtmasına olanak sağlamıştır. Tarihin her döneminde Osmanlı "millet" sisteminin ferahlatıcı ortamı Kapalı Çarşı'da ticari ve kültürel bir motivasyon iklimi yaratmıştır. Burada hâkim olan örüntü, Osmanlı'nın kurumsal yönüyle ilişkilendirilen çeşitli meslek grubundan farklı inanış ve değerlere sahip bir esnaf birliğinin oluşmasıdır. Bu çalışma ile New York'ta yayınlanan *The Herald Gazetesi*'[1]nin 11 Mayıs 1838 tarihli haberinde yer verilen İstanbul Kapalı Çarşısı'nda sabun dükkânı işleten İbrahim'in mektubunun değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Eğitimi hakkında bilgi vermeyen İbrahim, Pera Palas'da ikamet eden papaz arkadaşı Antoine'den öğrendiği İngilizcesi ile bir mektup kaleme almıştır. İbrahim mektubunda; ailesi, bilhassa babası, esnaf komşuları hakkında bilgiler vermiştir. Çarşı esnafı içerisinde babasının özel bir konumda olduğunu muhtelif satırlarda dile getirmiş ve yaşadığı tarihlerde ziyaretine gelen Osmanlı elitinden bahsetmiştir. Mektubunun ilerleyen satırlarında Osmanlı kadısının Kapalı Çarşı esnafına karşı tutumunu şahit olduğu bir örnekle açıklamıştır. Değerlendireceğimiz bu mektup sıradan bir esnafın gözüyle devrin siyasi, sosyal ve ekonomik atmosferini yansıtması açısından bazı ipuçları vermektedir.

Anahtar kelimeler: Osmanlı İmparatorluğu, The Herald New York, Kapalı Çarşı, Sabun İmalatı.

* Öğr. Gör. Dr., Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Bölümü, ozdenaydin@cumhuriyet.edu.tr, Orcid: 0000-0003-0729-9183.

[1] The Herald Gazetesi'nin bu nüshasını ulaştıran; Sivas Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Öğr. Gör. Bahtiyar Burak Dedeoğluna teşekkür ederim.

Özden AYDIN

A Grand Bazaar Shopkeeper in The Herald Newspaper: Soap Seller Ibrahim

Abstract

The Grand Bazaar, built by Fatih Sultan Mehmet, is an important part of the economic and social life of the Ottoman Empire. In addition to being a place where the pulse of commercial life is kept, it is a place where people from all strata coexist in the center of the payitah, where different languages and local dialects interact, fuse and collective actions take place. This feature enabled the Grand Bazaar to reflect the hierarchical structure and multicultural social fabric of the Ottoman Empire. In every period of history, the refreshing environment of the Ottoman "millet" system has created a climate of commercial and cultural motivation in the Grand Bazaar. The dominant pattern here is the formation of an association of artisans with different beliefs and values from various professional groups associated with the institutional aspect of the Ottoman Empire. This study aims to evaluate the letter of İbrahim, who ran a soap shop in the Grand Bazaar of Istanbul, which was reported in the news of The Herald Newspaper published in New York on May 11, 1838. İbrahim, who did not provide information about his education, wrote a letter in English, which he learned from his priest friend Antoine, who resided in Pera Palas. In his letter, İbrahim provided information about his family, especially his father, and his tradesman neighbors. He expressed in various lines that his father had a special position among the tradesmen of the bazaar and mentioned the Ottoman elite who visited him during his time. In the following lines of his letter, he explained the attitude of the Ottoman judge towards the tradesmen of the Grand Bazaar with an example he witnessed. This letter, which we will evaluate, provides some clues in terms of reflecting the political, social and economic atmosphere of the period from the perspective of an ordinary tradesman.

Keywords: Ottoman Empire, The Herald New York, Grand Bazaar, Soap Manufacturing.

GİRİŞ

Batı Avrupa merkezli gerçekleşen Sanayi İnkılabı ve Fransız İhtilali monarşi ile yönetilen devlet idarecileri açısından gelişim ve dönüşüm ortamı yaratmıştır. Büyük çatışmaların yaratmış olduğu sancılı, kanlı kaos ortamının ateşi, katı kurallı imparatorlukları yakıp parçalamıştır. Bütün bu olaylar sonrasında devletler ekonomik ve siyasi açıdan kendilerine çeki düzen vermek zorunda kalmışlardır (Alkan, 2023, s.25-26).

Avrupa'daki bu gelişmelerin rüzgârı Osmanlı Devleti'nde 23 yaşında sultan olan II. Mahmut (1808-1839) zamanında tüm şiddetiyle esmeye başlamıştır. Ruslarla devam etmekte olan savaş, Balkan uluslarının bağımsızlık için seslerini çıkarmaya başlamaları, yaklaşık yedi yıldır sürmekte olan Sırp ayaklanması gibi

olaylar Avrupa tarafından desteklenmekteydi. İsyanlar ve sınır çatışmaları, merkezi yapının kronikleşen çatırdamalarını arttırmış, halk üzerinde otorite kuran ve devlet başkanı edasıyla hareket eden ayanlar bu fırsattan istifade etmişlerdi. Tepedelenli Ali, Yanya'ya sultan olmuş, Mehmet Ali Paşa Mısır'daki faaliyetlerini Fransızların mirası üzerine tesis etmişti. Tüm bu olaylar genç sultanı hiziplerine karşı daha sert ve sabırla hareket etmesini gerektirecek bir sürece doğru sürüklemişti. Bütün bunlar olurken fikri alt yapısını uzun bir süreye yaydığı reformlarını hazırlamış, zamanı geldiğinde de güvendiği, sadık kişilerden oluşturduğu reformist bir kadro ile bürokrasi, ordu, donanma, eğitim ve kültür alanında radikal pek çok değişikliğe imzasını atmıştı.[2]

Bu reformist kadronun en önemli icraatı hiç şüphesiz orduda olmuş, disiplinden yoksun ve düzene her an başkaldırmaya teşne olan Yeniçeri Ocağı radikal bir eylemle kaldırılmıştır (1826). Ocağın kaldırılması Osmanlı'nın medeniyetleşme yolundaki en etkin adımın atılması olarak kabul edilir (Baykara, 1995, s.1). Yerine Peygamberin ismine ithafen Asakir-i Mansure-i Muhammediyye adında bir ordu kurulmuştur (Özcan, 1991, s.457).

Sultan II. Mahmut'un vefatından yaklaşık iki sene yedi ay önce (18 Aralık 1837) payitahtın merkezinde ekonominin nabzının tutulduğu Kapalı Çarşı'da babasından devraldığı sabun dükkânını işleten İbrahim, Amerika Birleşik Devletleri'nde yayınlandığı yıllardan itibaren prestiji artan *The Herald New York* gazetesine bir mektup yazmıştır. Bu çalışmanın öncelikle sıradan bir insanın tarihini yazmak gibi bir emeli olsa da Osmanlı sosyal ve ekonomik tarihi çalışmaları açısından, üreten, vergi veren sıradan bir esnafın iç dünyasını, gözlemlerini, beklentilerini, korkularını anlama konusunda bir yol haritası çizmeyi de amaçlamaktadır.

[2] Sultan II. Mahmud ve reformaları ile ilgili pek çok çalışma yapılmıştır. Hepsini burada sıralamamız mümkün olmadığından, birkaçını vermeyi uygun bulduk: Bernard Lewis, *Modern Türkiye'nin Doğuşu*, çev. Metin Kıratlı, (Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 2004); Enver Z. Karal, "Mahmud II", *İslam Ansiklopedisi,* (İstanbul: Milli Eğitim Basımevi,1993),VII/165-170; Yılmaz Öztuna, *İkinci Mahmud*, (Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları,1989); İlber Ortaylı, *İmparatorluğun En Uzun Yüzyılı*, (İstanbul: Timaş Yayınları, 2017; Carter, V. Findley, *Osmanlı İmparatorluğunda Bürokratik Reform Babıâli 1789-1922*, (İstanbul: Alfa TarihYayınları, 2019); Ahmet Yüksel, "Türk Modernleşmesini Başlatan Aktör Olarak II. Mahmud", *Modern Türkiye Tarihi*, ed. Ahmet Şimşek, (Ankara: Pegem Akademi Yayınları, 2009), 59-71; Zahra Zakia, "Sultan II. Mahmud'un Reformları", *Osmanlı,* (Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 1999), VII, 250-257.

YÖNTEM

1. Zaman ve Mekân

İlk olarak esnaf İbrahim'in mektubunun yayınlandığı tarihi ele alarak başlayalım: Mektup 20 Ramazan 1253, Miladi 18 Aralık 1837 tarihinde yayınlanmıştır. Osmanlı tahtında modernleşme çalışmalarını tüm hızıyla devam ettiren Sultan II. Mahmud oturmaktaydı. Mektubun yazıldığı zamandan sonra bir tarihçi refleksiyle yere, mekâna odaklandığımızda İstanbul'u ziyaret eden hemen herkesin uğrak yeri olan Kapalı Çarşı karşımıza çıkmaktadır. Kapalı Çarşı'daki ticaret, sosyal ilişkiler ve kültürel çeşitlilik, İstanbul'un ve Osmanlı İmparatorluğu'nun daha geniş atmosferde kimlik ve yapısal dönüşümünü anlamamız açısından önemli göstergelerden biridir. Bu mekân, aynı zamanda II. Mahmut'un reformlarının etkileriyle, modernleşme sürecinin kent içindeki somut bir örneği olarak da karşımıza çıkmaktadır.

Seyyahların Büyük Çarşı (Grand Bazaar, Great Bazar, Gross Bazar) olarak adlandırdıkları bu çarşı her devirde büyük ilgi uyandırmıştır. Tarihi yarımadanın en önemli yapılarından birisi olan Kapalı Çarşı, Fatih Sultan Mehmed'in İstanbul'u Bizanslılardan almasıyla günümüze kadar kent yaşamına dair hemen her şeyin iç içe geçtiği ve kaynaştığı bir yer olamaya devam etmiştir. Nitekim Latin hâkimiyetinin silinmesiyle İstanbul'un Osmanlı-Türk şehri dokusuna bürünmesinde Kapalı Çarşı'nın büyük önemi olmuştur. Çarşı, hem ticaretin hem de kültürün, farklı etnik ve dini grupların etkileşime girdiği bir buluşma noktasıdır. Bu bağlamda, Kapalı Çarşı, sadece bir ticaret merkezi değil, aynı zamanda Osmanlı toplumunun kozmopolit yapısının bir yansımasıdır.

Şehir hayatı için vazgeçilmez olan kapalı çarşılar, kompleks bir sistem özelliği ile aynı ve farklı meslek gruplarının bir arada olduğu, perakende/toptan hizmet alanlarının yanında ibadethaneler, medreseler, konaklama yerleri, hamamlar, berberler gibi kişisel hizmetlerin sağlanmasına yönelik olarak da çok sayıda iş yerinin barındığı mekânlardır.

Zaman ve mekân kavramlarını ise bir arada düşündüğümüzde 1837 yılında Kapalı Çarşı esnafı arasında zanaatı üzerinden para kazanan ve etrafında kendisine yer etmiş, mesleğini tutku ile yapan İbrahim, The Herald gazetesinin önceki sayılarını takip etmiş ve kendisi de bir mektup yazmaya karar vermiştir. İbrahim'i bu teşebbüsüne iten güç ise Sultan II. Mahmud devrinin sunduğu modernleşme ortamının, katı bir zihniyet engelinin bilim ve eğitim reformlarıyla aşılmasına imkân vermesi ve bu sayede kültür seviyesindeki yükseltici etki olmalıdır. Muhtemelen böylesi zengin bir repertuar sıradan bir vatandaş ve esnaf olan İbrahim'in dışa dönüklüğüne olanak sağlamış olabilir. Öte yandan İbrahim

kendinden bahsetmenin ona iyi geleceği düşüncesiyle hareket edip, böyle bir mektup yazmaya karar vermiş de olabilir.

2. Neden The Herald Gazetesi?

İbrahim'in yazdığı mektubun önemli bir noktası, New York'ta yayımlanan *The Herald Gazetesi*'ne olan ilgisidir. Bu gazetenin İbrahim'in yaşadığı tarihte Osmanlı başkentinde bilhassa yabancıların yoğun olarak yaşadığı, kültürel etkileşimin her türlüsünün görüldüğü Galata-Pera civarında okunduğu ve takip edildiği mektuptan anlaşılmaktadır. Galata ve Pera, tarih boyunca farklı kültürlerin etkileşimine sahne olmuş önemli bölgelerdir. Cenevizlilerin yerleştiği Galata, ticaretin merkezi haline gelirken, Pera ise Osmanlı İmparatorluğu'nun dış dünya ile ilişkilerini yürüttüğü bir nokta olarak önem kazanmıştır. Bu iki bölge, farklı kültürlerin bir arada yaşadığı ve birbirleriyle etkileşime girdiği önemli mekânlardır.

İbrahim *The Herald* gazetesini nasıl okumaya başladığı hakkında bir bilgi vermiştir. Mektubunda İngilizceyi onun sayesinde öğrendiğini söylediği arkadaşı Antonie ile birlikte gittiği Pera Palas'ta gazeteyi görmüş olabilir yahut arkadaşı gazetenin okurları arasındadır ve yanında bu gazeteyi getirdiğinde İbrahim de okuma fırsatı bulmuştur. Nitekim İbrahim, muhabire onu tesadüfen duyduğunu söyler. Muhabirin yazılarını beğenen bir arkadaşı -ki bu Antonie'den başkası değildir- İbrahim'e bahsetmiş olabilir. Bu ihtimaller elbette çoğalabilir.

Sonuç itibariyle İbrahim *The Herald* gazetesine yabancı değildir. Bilhassa muhabirin yazılarını daha önce birkaç kez okumuştur. Çünkü onun yazı stiline hâkimdir. Öyle ki, muhabirin daha önceki yazılarında kullandığı dil ve üslup için bir fikri vardır. Muhabirin yazı diline hayran kalmıştır. Mektubunda kullanacağı dil konusunda başlangıçta tereddüt etmiştir. Ama bu bile kendini anlatmasına engel olmamış, sabun tutkusunu ve atalarının tarihini yazmaya başlamıştır. İbrahim'in, Antonie ile birlikte Pera Palas'a giderek The Herald gazetesini keşfetmesi, onun Batı kültürüne ve yabancı dil öğrenmeye olan ilgisinin bir yansımasıdır.

18 Aralık 1837'de, İstanbul'dan kaleme alınmış olan bu mektup, Osmanlı İmparatorluğu'nun kültürel ve sosyal yapısını, dönemin edebi dilini ve insan ilişkilerindeki nezaket anlayışını gözler önüne sermektedir. Ramazan ayının 20. gününde yazılmış bu mektup, dönemin bir Müslüman-Türk'ü tarafından, İbrahim'in ifadesiyle "oldukça saygıdeğer" bir editöre hitaben yazılmıştır.

İbrahim, hayranı olduğu muhabire iltifat ederek mektubuna giriş yapar. Mektubun başında yer alan 'çok saygıdeğer, çok asil, çok ciddi/ağırbaşlı ve çok bilgili bir editör' gibi ifadeler, sadece bir selamlaşma değil, aynı zamanda bir

hayranlık ve takdir duygusunun ifadesidir. Gönderenin editöre duyduğu derin saygı, dönemin kültüründe önemli bir yer tutan ve insan ilişkilerinde öne çıkan nezaket anlayışını yansıtır. İbrahim son olarak yazısında yaptığı yanlışlıklar için özür diler. Sağlığı için dua ettiği muhabirin satırları okuduğunda bundan keyif almasını arzu eder. Ayrıca, "hayır dilekleri" ve "dualar" ile mektubun devamında ifade edilen samimi temenniler, Osmanlı toplumunun dini ve manevi değerlerle yoğrulmuş bir kültüre sahip olduğunu gösterir. Bu dil, bir bakıma günlük yaşamda kullandıkları kelimelerle insanlara yöneltilen güzel dileklerin de bir örneğidir.

BULGULAR VE YORUM

1. Sesime Kulak Ver: Muhabire Ulaşma Gayreti

Tarih yazımı, devletlerin, ulusların ve kültürlerin, hem maddi hem de manevi anlamdaki izlerini sürme işidir. Ancak, bu süreci başarılı bir şekilde gerçekleştirebilmek için belirli bir beceriye, okuma tekniklerine ve çeşitli hassasiyetlere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu bağlamda, tarih yazımının sadece metinlere dayalı bir çaba olmadığını, aynı zamanda insanlara dair derinlemesine bir anlayış geliştirmeyi gerektirdiğini söylemek mümkündür. Çünkü her ne kadar tarihsel belgeler, biyografiler veya mikro tarih yazımları bize çok fazla bilgi sunmasa da, hayatları anlamamıza olanak tanıyacak kısa kesitler (Tosh, 2022, s. 91), *"sıradan insanların"* (Yaşa, 2009, s. 22) kimliklerini, dünyalarını ve toplumsal aidiyetlerini anlamamız için önemli ipuçları sunar. İşte kurgu, kimlik ve kavramlar burada devreye girer ve metnin anlaşılmasını sağlar.

Günümüzde teknolojinin bütün olanaklarından kolaylıkla istifade eden, cep telefonu ve internet yoluyla kendini başkalarına anlatabilen insanın, bireyselleşme konusunda sıkıntı çekmediği görülür. Öte yandan kısıtlı imkânların söz konusu olduğu bir dönemin insanlarının aile, ümmet, cemaat içerisinde bireyselliklerini yaşama ve gösterme eylemleri ideolojik çarkın dişlilerine takılmaktadır. Bu durum 19. yüzyıldaki modernleşmenin İstanbul'da tutunmaya başladığı zamanlarda dahi bireyselleşme, geleneksel nitelemelerin şehir halkını ne derece içine aldığı ile alakalıdır (Kafadar, 2009, s. 22).

İbrahim, Amerika'daki bir gazeteye neden böyle bir mektup yazmak istemiştir? Hangi duygu onu buna sevk etmiştir? Tutkunu olduğu mesleği, örnek aldığı babası ve Kapalı Çarşı'daki komşularıyla olan ilişkilerini kıtalar ötesinde hayranı olduğu bir gazeteciyle paylaşmak için mi yazmıştır? Bu türden soruların sayısı arttırılabilir. Her halükârda İbrahim sadece kendini anlatma içgüdüsü ve motivasyonuyla bir mektup yazmaya karar vermiş de olabilir. İbrahim'in

mektubunda, hem kendi kimliğini hem de toplumsal çevresindeki insanları tanıma çabası, aslında tarih yazımının temellerini oluşturan bir yaklaşımı sergiler. Mektuptaki her bir detay, sıradan bir esnaf olan İbrahim'in, o dönemin toplumsal yapısındaki yerini ve toplumla olan ilişkisini anlamamıza yardımcı olur. Özellikle, İbrahim'in mektubunda sesini duyurmaya çalışması, bireysel bir sesin toplumsal yapıdaki yerini nasıl bulduğunu ve dönemin gazetecilik dünyasında yer edinme gayretini de yansıtma ihtimali de vardır.

Çalışma boyunca payitahtın merkezinde sıradan bir insan olarak hayatını sürdüren İbrahim'in ABD'de yayınlanan bir gazeteye yazdığı mektupla onun sıra dışı eylemi mercek altına alınacaktır.

2. Ben İbrahim, Sabuncu İbrahim

II. Mahmut'un sıradan, ayrıcalıksız tebaasından biri olan İbrahim, tarih sahnesinde görünse bile arka planda kalmaktadır. İbrahim'in kimliği, metnin sonunda belirginleşmiştir. O, sadece bir Osmanlı vatandaşı değil, aynı zamanda kendini edebi bir gelenekten gelen bir insan olarak ifade etmektedir. Mektubun içeriği ve dilindeki zarafet, onun kültürel ve sosyal birikimini gösterirken, aynı zamanda İstanbul'un edebi hayatına dair ipuçları sunmuştur.

İbrahim'in, yaşamına dair ayrıntılar verdiği mektubunda öncelikle mesleği hakkında bilgi sahibi olmaktayız. Bu çalışmanın baş aktörü İbrahim, İstanbul'da ikamet etmektedir. Bu bilgi dışında İbrahim'in mektubu yazdığında kaç yaşındadır? Kaç çocuklu bir ailede yaşamaktadır? Tahsil durumunun nedir? gibi pek çok sorunun cevabını veremiyoruz. Çünkü mektubunda şahsi bilgiler son derece azdır. İbrahim doğum tarihi ve yeri hakkında bir bilgi vermemiştir. Mektubu yazdığı vakitlerde medeni durumu için de bir şey söylememiştir. Bekâr olma ihtimali üzerinde durarak anne ve babasıyla birlikte yaşadığına dair bir izlenim oluşturabiliriz. Evli ise şayet çocuk sahibi midir? Baba ve anne tarafından tanınmış bir aileye mensup değildir. Babası ve annesinin ismini söylememiştir. İbrahim diğer pek çokları gibi vergi veren esnaf kesiminin bir parçasıdır.

İbrahim'in babası mektubu yazdığı vakitlerde vefat etmiştir. Babası, ailesiyle birlikte sabun imal ettikleri dükkânın üst katındaki evlerinde dünyaya gelmiştir. Babası da bu mesleği babasından öğrenmiş ve sabunculuk aile mirası gibi İbrahim'e kadar gelmiştir. İbrahim babasından atalarının nerede olduğuna dair bilgiler edinmiştir. Fakat mektubunda bunlara değinmemiştir. İbrahim'in ailesi; anne, baba, çocuklar, büyük anne ve babadan müteşekkil geniş bir aile (Göyünç, 1979, s. 346) yapısı çizmektedir.

İbrahim aldığı eğitim hakkında bilgi vermez. Babasının Kapalı Çarşı esnafı içerisindeki saygın konumu ve sohbetlerine katılan Osmanlı elitinden yola çıkarak, İbrahim'in de belli bir eğitim aldığını düşünebiliriz. Kapalı Çarşı'daki ticari hayatın canlılığı ve kozmopolit bir yapıyı barındırması sebebiyle de farklı dilleri öğrenmiş olması imkân dahilindedir. İngilizceyi yazdığı mektupta iyi derecede bilmediğini de ifade etmiştir (The Herald, 11 May 1838 (20 Ramazan 1253).

İbrahim'in yaşamına dair az sayıdaki bilgi, onun daha çok toplumsal kimliği ve mesleği üzerinden değerlendirilmesine olanak tanır. Bu, İbrahim'in toplumsal konumunun, sadece ailesiyle değil, aynı zamanda mesleğiyle de şekillendiğini gösterir. Şahsi bilgilerin sınırlı olması, onun sosyal kimliğini yalnızca mesleği ve çevresiyle tanımamıza olanak tanırken, aynı zamanda Osmanlı toplumundaki daha geniş yapıyı anlamamıza yardımcı olmaktadır.

3. Mesleğim Sabunculuk

Sabun imali, Osmanlı Devleti'nde önemli bir sanayi ve ticari mamul olarak yer almıştır. Hammaddesi zeytinyağı olan sabun, 19. yüzyıl sonlarına kadar *sabunhane* adı verilen tesislerde, bu yüzyıldan sonra da fabrikalarda üretilmeye başlamıştır. Sabun üretimiyle ilgili ilk resmî düzenlemeler; Fatih, II. Bayezid, I. Selim ve Kanuni dönemine ait kanunnamelerde yer almaktadır (Öztürk, 2022, s. 781). Bu düzenlemeler, sabun üretiminin hem sanayi hem de ticaret açısından nasıl organize edildiğini ve bu ürünün üretiminin devletin denetiminde nasıl ilerlediğini göstermiştir.

Sabunhaneler, sabun üretiminin merkezi haline gelirken, zeytinyağının en verimli olduğu bölgelerde yerleşmiş ve bu üretim özellikle İstanbul gibi büyük şehirlerde büyük bir ticaret hacmi yaratmıştır. 19. yüzyılın sonlarına doğru, geleneksel sabunhane üretiminden fabrikalaşmaya geçilmesi, sabunun üretiminde verimlilik artışı sağlamış ve üretim yöntemlerinde değişimlere yol açmıştır (Öztürk, 2022, s. 781).

İbrahim'in sabunculuk mesleği, onun kimlik inşasında en önemli rolü oynamıştır. İbrahim, sabun imal etmeyi babasından öğrenmiştir. Sabun imalatı onun tutkusu olmuştur. Babasının sabun üretimine olan ilgisi ve bu alandaki bilgisini İbrahim'e aktarması, onun mesleki gelişimini etkilemiş ve sabun üretimiyle ilgili derin bir bilgi birikimi oluşturmuştur. Babasının vefatından sonra devraldığı bu mesleği ona bir ekonomik bağımsızlık ve toplumsal kimlik kazandırmıştır.

İbrahim'in, sabunculuk mesleğine duyduğu ilgi ve sevgi onun toplumdaki saygınlığını ve kimliğini pekiştiren bir faktör olarak öne çıkmaktadır. İbrahim'in en yakın dükkân komşusu jilet ve jilet kayışı satıcısıdır. Bu kişi Gregoryan

mezhebine mensup bir Fransız'dır. İbrahim komşusunun mezhebine vurgu yapmıştır ve akabinde onun iyi bir adam olduğunu da satırlarına eklemiştir (The Herald, 11 May 1838 (20 Ramazan 1253). Bu durum, İbrahim'in toplumsal ilişkilerde farklılıkları kabul eden ve hoşgörüyle yaklaşan bir kişilik geliştirdiğini gösterir. Osmanlı toplumunda farklı etnik kökenler ve mezhepler arasında sıkı ilişkiler bulunmaktaydı. Bu çeşitlilik, bazen ticari ilişkilerde, bazen de günlük yaşamda önemli bir rol oynamaktadır. İbrahim'in komşusu ile olan ilişkisi, sadece bir ticaret ortaklığı değil, aynı zamanda kültürel hoşgörü ve karşılıklı saygının bir örneğidir.

İbrahim Kapalı Çarşı'da ailesinden kalan dükkânda sabun satmadığı zaman daha doğrusu canı istediği vakitlerde arkadaşlarının ve ziyaretçilerinin saç ve sakallarını kesmiştir. Komşusuyla münasebeti tıraş etmeyi öğrenmesine imkân vermiş o da bu yetisini kullanmıştır.

4. Filozof Babam: İbrahim'in Ailesi ve Kimliğinin İnşası

İbrahim'in mektubunda, babasına olan saygısını ve hayranlığını dile getirdiği kısımlar, sadece bireysel bir aile ilişkisini değil, aynı zamanda dönemin sosyal yapısını ve Osmanlı toplumundaki kimlik inşasını da yansıtmaktadır. Babasının işlettiği sabun dükkânı, ailesinin mesleği ve çevresiyle kurduğu bağlar, İbrahim'in kimliğini ve toplumsal statüsünü şekillendiren önemli faktörlerdir. Osmanlı toplumunda, bir kişinin kimliği sadece bireysel özelliklerle değil, aynı zamanda ailesinin, mesleğinin ve çevresindeki diğer sosyal faktörlerle belirlenmiştir.

İbrahim mektubunun büyük bir kısmını babasına olan saygı ve hayranlığını anlatarak devam ettirmiştir. Babası aile mesleği olan sabunculuğu devam ettirmiştir. İbrahim'in anlattığı kadarıyla babasının işlettiği sabun dükkânı, etrafındaki diğer dükkânlar arasında farklı bir fonksiyon üstlenmiş ve babasının saygınlığı, çevresindeki komşular tarafından sevilmesiyle pekişmiştir.

İbrahim'in babası sabunculuk mesleğinde başarılı olmuş ve saygınlık kazanmış bir bireydir. Bu saygınlık, sadece işini düzgün yapmasından değil, aynı zamanda çevresiyle kurduğu ilişkilerden de kaynaklanmaktadır. Babasının dükkânının etrafındaki sosyal bağlar, İbrahim'in kimlik inşasını da etkileyen önemli faktörlerdendir.

Burada sabun dükkânının konumu da son derece önemlidir ve bu durum sabuncuların toplumsal statülerini belirleyen bir başka faktördür. Sabuncular, özellikle yoğun kalabalık ve ticaretin merkezi olan çarşılarda, toplumun önemli bir parçasını oluşturuyorlardı (Öztürk, 2022, s. 781). Dükkânların konumu sadece ticari değil, aynı zamanda sosyo-kültürel anlamlar taşımıştır.

İbrahim'in sabun imal ettiği dükkân, Hacı Berber adlı dükkânın önünde, kahve dükkânı ile aynı köşededir. Osmanlı'da dükkânların konumu rastgele değildir. İbrahim'in babasının dükkânı, adeta çevresindeki diğer dükkanlarla sosyal bir uyum içerisindeydi. Osmanlı'da berberler genellikle bir kahvehanenin köşesinde yer almıştır (Yılmaz, 2022, s. 399). Bu durum dükkânın hareketliliği ile ilgili bir ipucu vermiştir. Ayrıca berber dükkânlarının kahvehane köşelerinde yer alması ise, sosyal etkileşimi ve toplumsal ilişkileri güçlendiren bir faktördür. Dolayısıyla İbrahim'in babasının dükkanının konumu berber ve kahvehane ile etkileşimine olanak sağlamıştır.

İbrahim, Hacı Berber'in usturasını ne kadar iyi kullandığını, işinde mahir olduğunu söylemiştir. Hatta bir keresinde berberin bir adamın kulaklarını ve burnunu tıraş ederken tek bir ustura darbesiyle kesebileceği iddiasında bulunduğunu söylemiştir. Berber, bunu adamın aynaya baktığı sırada yapmış ve adam şaşkınlığını gizleyememiştir (The Herald, 11 May 1838 (20 Ramazan 1253).

İbrahim diğer pek çokları gibi babasına hayran Müslüman-Türk bir gençtir. Babasına hayranlığı yalnızca tutkunu olduğu sabun mesleğini öğretmesinden ibaret değildir. Babasının namı Kapalı Çarşı'nın dışına taşmış, filozof kimliğiyle yaptığı sohbetler saraya kadar ulaşmıştır. Öyle ki babasının Kapalı Çarşı'da ne kadar tanınmış biri olduğunu söylerken, muhabire *"çarşıya geldiyseniz eminim babamın ismini duymuşsunuzdur"* diye söylemeyi de ihmal etmemiştir. İbrahim'e göre babası Kapalı Çarşı esnafı içerisinde komşusu Hacı Berber ile İstanbul'un en büyük düşünürleri arasındadır. Çünkü babasını dinlemeye gelenler İstanbul'un saray halkıdır. Nitekim padişahın Hadım Ağaları ziyaretçileri arasındadır. Zaman zaman elit tabakadan bazı kişilerin yanı sıra Yeniçeriler de belli vakitlerde babasının sohbetinden istifade etmişlerdir (The Herald, 11 May 1838 (20 Ramazan 1253).

İbrahim'in anlattığına göre babası vefat etmeden önce dükkânın bir köşesinde komşusu kahve dükkânına yakın bir mesafede oturup, yasemin piposunu tüttürürmüş. Bir yandan da ziyaretçileriyle sohbet edermiş. Sohbetin konusu ne olursa olsun babası konuşulanları sessiz bir şekilde dinler sonra düşüncelerini açıklarmış. Sohbetine gelenler de aynı babası gibi davranıp, babasının sözlerini bitirmesini beklerlermiş (The Herald, 11 May 1838 (20 Ramazan 1253).

İbrahim babasının mizacı hakkında da bilgi vermiştir. Babası oldukça nazik, yumuşak bir tabiata sahiptir. İbrahim, babasının değişen mizacına çok nadir şahit olmuştur. Babası sabun alımı için kredi vermeyi reddettiğinde sinirleniyor ya da sohbetine gelen ulemanın -molla ve imamların- sigara için söyledikleri ciddi ve uzun konuşmalarda öfkeleniyordu. İbrahim sigara ile ilgili verilen fetvaların

konuşulmaya başlamasıyla babasının sabrının sınandığını düşünmüştür. Bu sakin tabiatlı adamın aniden değişen ruh haline şahit olmak İbrahim'in oldukça şaşırmasına sebep olmuştur. O sakin duruşlu adam gidiyor bir süre sonra coşkulu bir konuşmacıya dönüşüyordu. İbrahim'e göre babası İstanbul'un bütün imamlarından daha yetenekli ve bilgiliydi. Hepsine verecek bir cevabı olan yürekli bir düşünürdü (Herald, 11 May 1838 (20 Ramazan 1253).

İbrahim babasının her konu hakkında bir fikrinin olmasının çok kitap okumasından kaynaklandığını söyler. Babası kitap çarşısında dükkânı olan İzak Efendi'den sık sık kitap ödünç alır, hepsini büyük bir dikkatle okur, çoğu zaman ya kendisi kopya eder ya da dükkân kapalıyken geceleri İbrahim'e kopya ettirdiği olurmuş. İbrahim'in kitapları kopya etmesi ona sayısız bilginin kapılarını açtırmış ve bu sayede tıpkı babası gibi çevresinde iyi bir düşünür olarak tanınmıştır. Kendini o kadar geliştirmiştir ki, Fransa'nın öncülüğünü yapan "belles-lettres"[3] edebiyat akımının rüzgârına kapılmış ve aynı estetik değerde yazılar yazdığını iddia etmiştir.

5. Servetinin Belgesi Yok: Kadı Abdullah

İbrahim mektubunun yarısını babasına olan muhabbetine, saygısına ve mesleğine ayırmışken, diğer bir kısmını da İstanbul'un kadısına ayırmıştır. Bir Osmanlı kadısının asli görevleri arasında insanlar arasındaki hukuki ihtilafları çözüme kavuşturmak, hukuka mugayir davranışlara ceza vermek ve verilen cezaları uygulamak vardır (Uzunçarşılı, 2022, s. 91; Atar, 2001, s. 68; Ortaylı, 2001, s. 69). Bu görevinin yanı sıra bazen bölgenin yöneticisi, belediye başkanı, noter, ordunun lojistik ihtiyaçlarını karşılayan levazımat, vergi denetleyicisi, vakıf idaresinin kontrol eden harcamaları denetleyen kişi olmak gibi pek çok işlevi gören biri konumundadır. Yine tüccarları denetlemek Osmanlı kadısının görevleri arasındadır (Aydın, 2021, s. 226-227). Osmanlı'da kadıların görevleri, sadece adaletin sağlanmasından ibaret değildi. Kadılar, aynı zamanda yerel yöneticiler olarak, toplumun düzenini sağlamak için çok çeşitli işlevler üstlenmişlerdir.

İbrahim, mektubunun bu kısmına giriş yaparken mahallesinin kadısına methiyeler dizmiş, muhabirin Osmanlı kadısı hakkında bir bilgisi olabileceğini de ekleyerek "bizim mahallenin kadısını…duymuşsunuzdur elbet" şeklinde cümlesini bitirerek kadı hakkında detaylı bilgiler vermeye devam etmiştir. Burada ana konu sabun satışı esnasında kadının rolüdür. Amerikalı tüccarlarla

[3] Fransızca bir kelime olan belles-lettres veya littérature herhangi bir alanda yazılmış eserlerin tümü için kullanılmış bir terimdir. Bilgi için bkz. M. Orhan Okay, "Edebiyat", (İstanbul: Türkiye *Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, 1994)*, 10/395.

olan ilişkisini de bu paragrafa ekleyerek muhabirin bir fikir sahibi olmasını istemiş görünüyor. Dolayısıyla İbrahim'in mektubunda vurgulanan kadı Abdullah, bu çok yönlü figürlerden birini temsil etmektedir

İbrahim, mektubunda babasına duyduğu saygıyı dile getirdikten sonra, kadı Abdullah'ın kendisindeki etkisini anlatırken onun toplumdaki saygınlığını ve görevdeki titizliğini vurgulamaktadır. Fakat mektubun devamında ise onu eleştirmiştir.

İbrahim, mahallesinin kadısından, kadılar arasında en sadık, adaletli, hoşgörülü, cömert, yumuşak huylu, zengin olarak bahsederken kadıyı cimri olarak da tanıtır. Kadı Abdullah'ın zenginliğinin kaynağı hakkında da bir fikri vardır. Ona göre kadı, cimri olarak nitelendirdiği Amerikalı tüccarların mallarına el koyduğu gibi çok az sadaka verdikleri için gelirleri kendi kasasına koyuyordur. Bu el koyulan malların ise onda birinin fakirlere dağıtılmasını emreden Kuran'a yapılan büyük bir saygısızlığın bir göstergesi olduğunu dile getirmiştir. İbrahim kadının artan zenginliğini halka yüklenen ağır vergilere ek olarak "masum" bir ticaretle uğraşması olarak göstermiştir (The Herald, 11 May 1838 (20 Ramazan 1253).

İbrahim muhabire Kadı Abdullah'ın gittikçe artan zenginliğini kanıtlama çabasını bir örnekle açıklamıştır. Buna göre; Kadı Abdullah bir gün İbrahim'e on okka sabun siparişi vermiştir. On okka sabunun fiyatından daha az miktar para gönderen kadı, miktarın kanıtı olarak mührünün izini bırakmıştır. İbrahim'e göre, Kadı Abdullah mührünü koyarak daha az ödeme yapabileceğini, buna hakkı olduğunu söylemek istemiş olabilir (The Herald, 11 May 1838 (20 Ramazan 1253).

İbrahim'in söylediğine göre Kadı Abdullah ihtiyacı olmadığı halde bu nevi yollarla eline geçen bir miktar parayı, her zamanki rahatlığıyla ve Kuran'a itaat ederek, hiçbir karşılık beklemeden arkadaşlarına ödünç verirmiş. Zaman içerisinde ödünç verilen miktarlar dükkânların kazanç durumlarının iyiye gitmesine paralel olarak geri ödemelerini beklermiş ve bu konuda ısrarcı olurmuş. Ödeme konusunda zorluk çeken dükkân sahiplerinin mallarına el koyup başka alıcılara satarmış. Kadının bu usulsüzlüğünü dile getiren İbrahim sözlerine *Suaviter in mode, fortiter in re:* davranışta kibar, eylemde sert/kararlı. Hak'ta güçlü hareket üslubunda tatlı olmak. Usulde nazik, esasta kuvvetli ve sert olmak gibi anlamlarına gelen Latince bir atasözü ile tamamlamıştır (The Herald, 11 May 1838 (20 Ramazan 1253).

İbrahim, kadı ile babası arasında geçen bir hadiseyi de anlatmıştır. Kadının ismini vermeden anlattığı hadiseden, olayın iki sene önce gerçekleştiği bellidir. O vakitlerde henüz kadılık payesi almayan bu kişi İbrahim'in babasına

arkadaşlıklarının bir göstergesi olarak bir miktar para göndermiştir. Bu gönderilen miktardan ihtiyacı olanı kadar kullanmasını rica ederek babasına göre büyük bir cömertlik örneği sergilemiştir. Efendinin bu hareketi babasını çok mutlu etmiştir. Hatta babası aldığı bu miktarla çok sayıda sabun almıştır. İbrahim satın alınan sabunun İstanbul'u, Asya'yı hatta Avrupa'yı yıkayacak kadar çok olduğunu söyleyerek mübalağa dahi etmiştir. Fakat İbrahim'e göre durum babasının düşündüğü gibi iyi niyet değil aksine içten pazarlığın göstergesidir. Çünkü kısa bir zaman sonra kadı olduğunda verdiği meblağı misli ile isteyecektir. Babası satın aldığı sabunları satamadığı için kadıdan birkaç erteleme talebinde bulunduğu halde kadı efendi işin aciliyetini bahane ederek, babasının bütün stokuna el koymuştur. Bu el konulan mallar içinde babasının sohbetine gelen yeniçeri ve aile dostlarının alacağı sabunlar da vardır (The Herald, 11 May 1838 (20 Ramazan 1253).

Kadı efendiye ipotekli olan dükkânı miras alan İbrahim, birkaç nesildir varlığını sürdüren sabun ticaretinin bu olay sonrasında mahvolduğunu söylemiştir. İbrahim bu olaydan sonra başka bir iş arayışına girdiğini, imdadına komşusu ve babasının dostu olan Hacı Berber'in yetiştiğini ifade etmiştir. Başlarına gelen bu talihsiz olay İbrahim'in berber çırağı olmasıyla sonuçlanacaktır (The Herald, 11 May 1838 (20 Ramazan 1253).

6. Vebalı Minder: Şüpheci Müşteri

İbrahim berber dükkanında tecrübe ettiği olay hem bireysel bir deneyim olarak hem de Osmanlı toplumunun sosyal yapısının bir yansıması olarak dikkat çekicidir. Sabun imalatı ve berber çıraklığı gibi iki farklı meslek arasında gidip gelen İbrahim, özellikle komşusu Hacı Berber'in dükkânındaki bir olaydan sonra, duyduğu rahatsızlığı ve yaşadığı olağanüstü durumu paylaşmak için mektubuna bu anekdotu eklemiştir

İbrahim'in sabun imalatı yapmadığını ya da fırsatını bulduğu vakitlerde berber çıraklığı yaptığını öğrenmekteyiz. Çıraklık eğitimini ise komşusu Hacı Berber'in yanında almıştır. Tek başına olduğu ve berber dükkânını kapatmaya yakın vakitte yaşadığı bir hadiseyi mektubunda anlatmıştır. Bu hadiseyi anlatacak kadar dikkate değer görmesi ise diğer günlerden farklı olduğu izlenimini uyandırmıştır.

İbrahim, komşusu Hacı Berber'e çıraklık yaptığı bir zaman başından geçen bir hadiseyi paylaşmıştır. Sıradan bir günde bir müşteri, berber dükkânına gelir ve kuaförlük işlemi sırasında, berberin hijyen ve güvenlik uygulamalarına dair ciddi şüpheler taşır. İbrahim'in kullandığı dil ve kelimeler, müşteri ile arasındaki mesafeyi ve rahatsızlık seviyesini gözler önüne serer. Dolayısıyla İbrahim yaşadığı bu tecrübeyi paylaşmak istemesi rahatsızlık duymasından

kaynaklanmıştır. Hatta sıra dışı bir hadisedir onun için. Çünkü dükkâna gelen kişiyi tasvir ederken kullandığı sözcükler hissiyatını ele verir niteliktedir (The Herald, 11 May 1838 (20 Ramazan 1253).

İbrahim dükkânı kapatacağı bir vakitte içeri giren bir kâfir (Frenk) önce dükkânı incelemiş, sonra eliyle minderi alt üst ettikten sonra sıraya oturmuştur. Yabancı mindere dokunduğu anda parmağını İbrahim'in gözlerinin içine bakarak ovuşturmuştur. Onun bu hareketi İbrahim'e vebanın minderlerle bulaşan bir hayvan (hastalık) olduğunu düşünen Frenklerin sıradan bir refleksi olduğunu düşündürmüştür.[4]

Veba gibi temas ile bulaşan tüm hastalıklar berber gibi meslek gruplarının daha dikkatli olmalarını gerektirmekteydi. Nitekim 1640 tarihli Es'ar defterlerinde, berberlerin uymaları gereken kurallar hakkında bilgi bulunmaktadır. Bu kurallara göre, berberlerin ibrişim peştamal takmaları ve temiz kıyafetler giymeleri zorunluydu. Ayrıca leğen, ibrik gibi kullandıkları malzemeleri kalaylatmış olmaları mecburi iken usturalarının da temiz ve keskin olması gerekiyordu.

1640 tarihli Es'ar defterlerinde uymaları zorunlu olan kurallar hakkında bilgi verilmiştir. Buna göre; berberlerin ibrişim peştamal kuşanmaları ve temiz giysiler giymeleri zorunlu idi. Ayrıca leğen, ibrik gibi kullandıkları malzemeleri kalaylamaları ve usturalarının da temiz ve keskin olması şarttı (Yücel, 1992, s. 116).

Türkçe bilmeyen bu yabancı İbrahim'e çenesinden tıraş edilmek istediğini ima eden bir harekette bulunmuştur. Fakat istediği tıraşı olabilmesi için başını İbrahim'in kucağına ya da koltuğunun altına koyması, burun kıllarını alabilmesi içinde cımbızı kullanmasına izin vermesi gerekirdi. Bu yabancı bütün bunları yapmasına başta itiraz etmiştir. Sonunda razı olmuş ve kendini tıraş ettirmiştir. Yabancı, tıraş bittikten sonra ödemesi gereken beş kuruş yerine dört kuruş verip dükkandan çıkmıştır (The Herald, 11 May 1838 (20 Ramazan 1253). 1640'larda tıraş ücreti 1 akçe iken 18. yüzyılda 3 akçedir (Yılmaz, 2022, s. 398). İbrahim bu durumda 2 akçe kadar bir bahşiş beklemiş olabilir. Nitekim müşteri aceleyle dükkândan çıkmış, eksik ödediği gibi İbrahim beklediği bahşişi alamamıştır.

[4] Vebanın varlığını ve bulaşmasını kolaylaştıran koşullar arasında; halı ve minderlerden oluşan döşeme grubu sayılmaktadır. Müslümanların beden temizliğine önem verdiği halde yaşanılan yerin temizliğine aynı ihtimamı göstermiyor olmaları vebanın yayılmasına bir etken olarak gösterilmiştir. Bu konuda bkz. Daniel Panzac, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Veba (1700-1850)*, (İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2018), 91.

SONUÇ

Osmanlı tarih yazımında ben-anlatılarının önemli bir yer tuttuğu, büyük bir boşluğu doldurduğu aşikardır. Bu bağlamda çalışmanın öznesi olan İbrahim'in, Amerika'daki bir gazeteye yazdığı bu mektup sayesinde kendisini nasıl ifade ettiği, çevresi ve ailesi ile olan ilişkilerinin anlatış biçimini görmemiz açısından önemli bir kaynaktır.

İbrahim'in sosyo-psikolojik gelişimi, karakteristik birtakım özelliklerinin oluşumu, toplumsal kimliği gibi süreçlerin küçük yaşlardan itibaren başladığını düşündüğümüzde ailesi, toplum ve kurumsal yapı kişiliğinin inşasında bize ipuçları vermiştir. Ayrıca Osmanlı modernleşmesinin getirdiği yeniliklere uyum sağlama, değişim ve dönüşüm ortamının günlük ve iş hayatının içine yerleşmesinin kaçınılmaz olduğu bir zaman diliminde yaşıyor olmak İbrahim'in kişiliğini de etkilemiştir.

İmparatorluğun yüzleşmeye başladığı modernleşme süreci, Osmanlı İmparatorluğu sınırları içerisinde insan merkezli bir zihniyet dünyası hâkim olmasını olanak sağlamıştır. Hangi ırk, mezhep ya da rütbe ve statüde olursa olsun insan ilişkileri yer ve zaman gibi faktörler söz konusu olduğunda bile son derece önemli bir hal almıştır. Bu bağlamda düşündüğümüzde payitahtın merkezinde küçük bir dükkânın ziyaretçileri Osmanlı toplum yapısının hiyerarşik katmanlarının çeşitliğinin sergilemiştir.

Gazetenin, özellikle Galata-Pera gibi çok kültürlü bir bölgedeki yabancılar arasında popüler olması, İbrahim'in de bu gazetenin içeriklerine kolayca ulaşmasını sağlamıştır. Osmanlı'da bu tür yabancı gazetelerin yaygınlığı, dönemin küresel etkileşimler ve Batılılaşma sürecine dair önemli bir gösterge olarak değerlendirilebilir.

İbrahim'in kısa bir şekilde anlattığı mektubunu yazma gayesi ya da muhabirin bunu yayınlama düşüncesi hakkında net bir fikir yürütmemiz mümkün değildir. Sıradan bir Osmanlı esnafının her türlü kaygısı ya da görünür olma isteği olabilir. Ne olursa olsun bu mektup bize belli bir zaman dilimindeki Osmanlı İstanbul'unun siyasi, ekonomik ve sosyal çevresi hakkında bir fikir edinmemizi sağlamıştır.

İbrahim'in, *The Herald New York* gazetesine olan ilgisi ve bu gazeteyi takip etme çabası, aynı zamanda bir iletişim aracı olarak gazetelerin o dönemdeki rolünü de vurgular. İbrahim'in bu gazeteye ulaşma çabası, onun yalnızca bir okuyucu değil, aynı zamanda bilgiye erişim için bir kanal arayan bir birey olduğunu gösterir. Bu bağlamda, gazete sadece haberlerin iletildiği bir platform değil, aynı zamanda

kimlik ve aidiyet duygusunun inşa edildiği, insanların seslerini duyurmak için başvurdukları bir mecra haline gelmiştir.

İbrahim'in yazdığı mektup, tarih yazımının ve sosyal belleğin bir parçası olarak, sıradan insanın sesiyle toplumsal yapıyı anlamamıza olanak tanır. O dönemdeki toplumsal ve kültürel etkileşimler, bireylerin seslerini duyurabilmek için başvurdukları kanallar ve gayretleri, tarih yazımında önemli bir yer tutmaktadır. Bu metinler, yalnızca geçmişi anlamak için değil, aynı zamanda o dönemde yaşayan bireylerin kimlik inşası süreçlerini anlamak için de kritik bir öneme sahiptir.

İbrahim, II. Mahmut döneminin sıradan halkından biri olarak, tarih sahnesinde adından fazla söz edilmeyen ancak kendi hayatında önemli izler bırakan bir figürdür. Mektubunda, yaşamına dair verdiği ayrıntılar sınırlıdır, ancak bu sınırlı bilgi de, onun mesleği ve toplumsal konumuyla ilgili önemli ipuçları sunmaktadır. İbrahim'in İstanbul'da yaşamış olması, onun sabunculuk mesleğine olan ilgisi ve ailesiyle olan ilişkileri hakkında fikir edinmemize yardımcı olur. Ancak, İbrahim'in şahsi hayatına dair çok az bilgi olması, onun sosyal çevresini ve kimliğini daha geniş bir bağlamda anlamamızı zorlaştırmaktadır.

İbrahim'in bu mektubu, yalnızca bireysel bir bakış açısını sunmakla kalmaz, aynı zamanda Osmanlı toplumunun değişim süreçlerini, toplumsal ilişkilerini ve bireylerin bu değişimlere nasıl tepki verdiklerini anlamamız açısından da önemli bir kaynak teşkil etmektedir. Mektubun içerdiği detaylar, bireyin kimliğinin sadece ailesi ve çevresiyle değil, aynı zamanda toplumsal yapılarla, kurumlarla ve dönemsel dönüşümle şekillendiğini açıkça ortaya koymaktadır. Bu nedenle, İbrahim'in mektubu, Osmanlı'daki bireysel ve toplumsal kimlik inşasını anlamak için kritik bir pencere açmaktadır.

Sabunculuk mesleği ve çevresiyle kurduğu bu tür ilişkiler, İbrahim'in kimliğini şekillendiren önemli unsurlar arasında yer alır. Toplumda saygı gören bir meslek olan sabunculuk, aynı zamanda İbrahim'in sosyal statüsünü belirlemiş ve meslektaşlarıyla olan ilişkilerini de derinleştirmiştir. İbrahim, sabun imalatı yaparak sadece ekonomik açıdan kazanç elde etmekle kalmamış, aynı zamanda toplumdaki yerini güçlendirmiş ve insanlarla olan etkileşimlerinde daha derin bir anlayış geliştirmiştir.

İbrahim'in yeteneği sadece tutkunu olduğu sabun imalatıyla sınırlı değildir. Kendi deyimiyle iyi bir edebiyatçıdır da. Çünkü babasının yanında staj görmüş, onun düşün yolunu takip etmiş, babasının talimatlarını yerine getirmiştir. Bu da babasının vefatından sonra da dükkânının belli bir konuda düşüncelerini açıklayan farklı kesimden pek çok kişinin buluştuğu bir mekân olmasını

sağlamıştır. Babasına benzemek ona büyük bir gurur vermiştir. İbrahim'in yazma tutkusunu kıtalar ötesindeki bir muhabirle paylaşmak istemesi çok ilgi çekicidir. Edebiyatçılığını öne çıkaracak yazıları olup olmadığını bilmiyoruz. Ama bu tutkusunu başkalarıyla da paylaşmış olması muhtemeldir.

İbrahim'in kadı Abdullah'a olan yaklaşımı, onun toplumsal konumunu, kimliğini ve toplumdaki yerini nasıl algıladığını da yansıtır. Osmanlı'daki toplumsal yapının hiyerarşik doğası, bireylerin kimliklerinin çoğu zaman bağlı oldukları aileye, mesleğe ve toplumsal pozisyona göre şekillendiği bir düzendir. İbrahim, kadı Abdullah'ın toplumdaki saygınlığını ve rolünü, sadece bir yönetici olarak değil, aynı zamanda bir otorite figürü olarak da takdir etmektedir. Bu, İbrahim'in kendi kimlik inşasında adalet ve toplumsal düzenin nasıl önemli bir yer tuttuğunu gösterir. Kadıların bu denetim işlevleri, aynı zamanda bireylerin kendi konumlarını ve kimliklerini inşa etmeleri adına bir referans noktası da oluşturmuştur. Bu bağlamda, İbrahim'in kadıya duyduğu saygı, onun toplumsal düzen ve adaletle olan ilişkisini gösterirken, aynı zamanda Osmanlı toplumunun sosyal yapısına dair önemli ipuçları sunmaktadır.

Bir Osmanlı kadısının haksız kazançlarla servetini arttırmış olduğunu ispatlama çabası babasının uğradığı zararı ve hayal kırıklığını gözler önüne sermek için bir örnektir. Bu olay sonrasında dükkanları toparlanamamış, İbrahim de diğer pek çok esnaf gibi ek bir iş bulma gayretiyle hareket etmiştir. Neticede berber olan komşunun yanında çıraklık yaparak para kazanma yoluna gitmiştir. Berber çıraklığı yaptığı bir zamanda dükkanına gelen yabancı ile yaşadığı şaşırtıcı olayı muhabire anlatmış olması Osmanlı'nın veba ile mücadelesinde bir esnafın yaşadığı zorluğu göstermesi açısından önemlidir. Vebanın minder gibi döşemeler yoluyla bulaşması o dönem için kayıtlara geçmiştir.

KAYNAKÇA / REFERENCES

1. Süreli Yayınlar

New York Herald, 11 May 1838 (20 Ramazan 1253)

2. Araştırma Eserleri

Akozan, F. (1979). İstanbul'un kapalı çarşısı. *Tarih Dergisi*, 32, 759-770.

Atar, F. (2001). Kadı. (Cilt. 24, s. 6-69). *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi.*

Aydın, M. A. (2001). Osmanlı araştırmalarından Osmanlı hukukunun ve şeriyye sicillerinin önemi. *Osmanlı Tarihçiliğine Yön Veren Konuşmalar*, (Ed.) Arif Bilgin ve M. Bedizel Aydın, (s.225-238), Kronik Yayınları.

Aytekin, A. (2013). Osmanlı-Türk modernleşmesinin düşünsel, ekonomik ve bürokratik kodları. *Süleyman Demirel Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 30, 313-319.

Baykara, T. (1995). Osmanlı reformunun ilk zamanları: Yeniçeri ocağının kaldırılması ve ilk tatbikat. *Tarih İncelemeleri Dergisi,* 10(1), 1-11.

Bilgin, A. (2019). Seyahatnamelerde kapalı çarşı. *Geçmişten Günümüze Kapalı Çarşı*. (Ed. Ali Şükrü Çoruh), (s.85-105), İstanbul Ticaret Odası Ekonomi ve Sosyal Tarih Yayınları.

Eyice, S. (1992). Büyük çarşı. (Cilt. 6, ss. 509-513). *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*

Findley, V. C. (2019). *Osmanlı İmparatorluğunda Bürokratik Reform Babıâli 1789-1922*. Alfa Tarih Yayınları, 2019.

Göyünç, N. (1979. Hane deyimi hakkında. *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi,* 32, 331-348.

Kafadar, C. (2009). *Kim Varmış Biz Yoğ İken*. Metis Yayınları.

Karal, E. Z. (1993). Mahmud II. *İslam Ansiklopedisi,* (Cilt. VII, s. 165-170), Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.

Lewis, B. (2004). *Modern Türkiye'nin Doğuşu*. Çev. Metin Kıratlı, Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Mott, F. L. (1947). *American Journalism: A History Newspapers in the United States through 250 Years 1690-1940*. Macmillian Company.

Okay, M. O. (1994). Edebiyat. (Cilt. 10, s. 395-397), *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*.

Ortaylı, İ. (2001). Osmanlı Devleti'nde Kadı. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, 24, 69-73

Özcan, A. (1991). Asâkir-i Mansûre-i Muhammediyye. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, 3, 457-458.

Öztuna, Y. (1989). *İkinci Mahmud*. Kültür Bakanlığı Yayınları.

Öztürk, S. (2022). Osmanlı Devleti'nde sabun sanayii. *Osmanlı*, 10, 781-790. Yeni Türkiye Yayınları.

Panzac, D. (2018). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Veba (1700-1850)*. Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Şahinalp, M. S. ve Veysi G. (2016). Osmanlı dönemi anadolu şehirleri çarşı sisteminin fonksiyonel analizi. *Turkish Stadies*, 11/8, 335-360.

Tosh, J. (2022). *Tarihin Peşinde*, çev. Özden Arıkan, Kronik Yayınları.

Uzunçarşılı, İ. H. (2022). *Osmanlı Devleti'nde İlmiye Teşkilatı*. Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Yaşa, F. (2020). *İmparatorluğun Öteki Yüzleri, Toplumsal Hiyerarşi ve Düzen Karşısında Sıradan Hayatlar*. Koç Üniversitesi Yayınları.

Yılmaz, İ. (2022). Osmanlı son döneminde berberlik. *İnönü Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi (INIJOSS),* 112, 396-408.

Yücel, Y. (1992). *Osmanlı Ekonomi Kültür Uygarlık Tarihine Dair Bir Kaynak Es'ar Defteri (1640 Tarihli)*. Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Yüksel, A. (2009). Türk modernleşmesini başlatan aktör olarak II. Mahmud. *Modern Türkiye Tarihi*, ed. Ahmet Şimşek, Pegem Akademi Yayınları.

Yüksel, A. (2022). *Perapolis Osmanlı Polis Tarihinin Yeniden İnşa Denemesi*. Türk İdari Araştırmalar Vakfı Yayınları.

EXTENDED ABSTRACT

The publication date of İbrahim's letter is recorded as December 18, 1837. This period corresponds to the years of the reign of Sultan Mahmut II, who continued his rapid modernization efforts on the Ottoman throne. Mahmut II's reforms led to radical changes in the political, administrative and economic structures of the Ottoman Empire, as well as important steps affecting the social and cultural structure. In this context, it is important to understand the period in which İbrahim's letter was written in order to evaluate both the modernization process of the Ottoman Empire and the socio-economic life in Istanbul.

Ibrahim, as a commoner of the Mahmut II period, is a figure who is not mentioned much on the stage of history but who left important traces in his own life. The details he provides about his life in his letter are limited, but even this limited information provides important clues about his profession and social position. The fact that İbrahim lived in Istanbul helps us to get an idea about his interest in the soap-making profession and his relations with his family. However, the

paucity of information on his personal life makes it difficult to understand his social environment and identity in a broader context

In Ottoman historiography, self-narratives constitute an important source for understanding the social structure and identity construction processes of individuals. The focus of the study, İbrahim’s letter to The Herald New York, reveals his self-expression and the social, economic and cultural contexts of Ottoman society. İbrahim's individual development was shaped by his family, social environment and institutional structures. At the same time, the environment of change and transformation brought about by Ottoman modernization was reflected in his daily life and professional practices, which directly affected his identity and social position.

The popularity of the newspaper in Galata-Pera, a multicultural region, shows İbrahim’s efforts to access information through this newspaper and the global interactions and Westernization processes of the period. Beyond being a means of communication of the period, newspapers functioned as a medium through which individuals constructed their sense of identity and belonging. İbrahim’s letter allows us to understand the reactions of individuals in Ottoman society to transformations and the social interactions in this process.

In the Ottoman Empire, soap production occupied an important place both commercially and industrially and turned into a major economic activity over time. Soap, whose raw material was mostly olive oil, was produced in soap houses, especially in the 19th century, and became more industrialized with the process of factoryization towards the end of the century. This article will focus on İbrahim’s relationship with soap production, the place of the profession in the social and economic context, and the relations he established with his environment. In particular, the soap production that İbrahim learned from his father played an important role in shaping his personal development and professional identity.

Ibrahim reflected the soap-making knowledge he had learned from his father to his own business, mastered this field and turned soap production into an art. Considering that soap houses were once important centers of both trade and production in the busiest districts of Istanbul, İbrahim's passion for soap production coincides with the socio-economic structure and production relations of the period. Through his profession as a soap maker, İbrahim strengthened his social status and developed a deep understanding of social relations. In addition to his professional life, he followed in his father’s footsteps and developed an interest in literature and turned his shop into a place where different social groups

came together. His devotion to his father was an effective factor in the formation of his social identity.

Although İbrahim does not manufacture soap and does not spend time as a barber when he is not working as an apprentice, his frequent references to his experience in the barber shop and his relationship with his neighbor Hacı Berber play a very important role in his personal identity construction. Hacı Berber's shop functions not only as a workplace but also as a social space where people from various segments of society interact. A customer who comes to this shop is not just an ordinary customer, but also a part of social relations and a sense of individual trust.

This extraordinary incident in the barber shop is an important example of how individuals and social structures are shaped and how individual identities are constructed in Ottoman society. The way İbrahim narrates this incident reflects a process of reflection on his concerns in his personal world, social norms and feelings of trust. In this context, his experience can be considered not only as a professional experience but also as a part of social identity and social relations.

It provides important information about artisan relations in the Ottoman Empire and the interactions between the various layers of society. The artisan class, such as barbers and soap makers, was considered one of the cornerstones of society. At the same time, a shopkeeper's shop was not only a place where commercial activities were carried out, but also a place where social status was determined and social dynamics were shaped. While the customer's suspicious attitude symbolizes social insecurity and the deterioration in bilateral relations, such incidents in İbrahim's letter provide important clues to the depths of the social structure of that period.

İbrahim's attitude towards the qadi Abdullah also reflects how he perceives his social position, identity and place in society. The hierarchical nature of the Ottoman social structure is such that individuals' identities are often shaped by the family, profession and social position to which they belong. İbrahim appreciates Kadi Abdullah's prestige and role in society, not only as a ruler but also as an authority figure. This shows how justice and social order play an important role in İbrahim's own identity construction. This supervisory function of the qadi also constituted a reference point for individuals to construct their own positions and identities. In this context, while İbrahim's respect for the qadi shows his relationship with social order and justice, it also provides important clues about the social structure of Ottoman society.

EKLER

THE HERALD—NEW YORK.

[From our Evening Edition of yesterday.]

☞ We sat up this morning until four, with a view to publish whatever news came by the Southern mail in our morning edition—and we got a head-ache for our pains.

In five and twenty slips, there was not a solitary item of news. Something is said in a New-Orleans paper about a bundle of despatches coming from Texas express by the chain lightning jackass, to some other jackass in Washington; but whether their contents consisted of a list of the felons escaped from the United States, or an account of the murders and robberies the Texians have committed during the last year, no one knows and no one cares.

☞ The following has been cut out for insertion two or three days. But it is better late than never. It is a plain "unvarnished tale," of human suffering, that every paper ought to publish, and every person ought to read. Talk of McNab and his atrocities and cruelty—talk of the dastardly brute Santa Anna—talk in short of many of the vile miscreants that have disgraced humanity in many ages—they were and are gentle and humane men, in comparison to the accursed creatures (Whigs and Tories—arcades ambo—) that have misgoverned once merry England and fertile Ireland, for so many years. Is it not monstrous to think of dooming a brave and honest defender of liberty to a slavery of 22 years in the East India service,—that sufferer having a wife living who loved him. There is surely some hidden thunder in the stores of heaven, red with uncommon wrath to blast "such scoundrels!"

[From the Massillon (Ohio) Gazette.]

Return of the Captive.

Our citizens, yesterday morning, were introduced to the acquaintance of John Wood, a man whose tale of sorrow could not fail of interesting the heart, however callous, however prone to incredulity. A meagre sketch can only be given now. The simple history of his misfortunes may hereafter be presented to the world—and if given by a master hand, will command the interest, and enlist the sympathy of the public, when the mawkish productions of fiction, which cumber our bookstores and insult our taste, shall have become despised and forgotten.

In the war of 1812, John Wood, now fifty years old, was a young and industrious farmer in Bracken county, Kentucky. He was the husband of a young and interesting woman, and the father of two infant children. He was living in happiness on a farm which he had earned by his industry, when the gallant Captain Butler (who afterwards fell at the capture of the British batteries, at Fort Meigs) raised his flag, and solicited the hardy Kentuckians of Bracken county to enrol themselves among the defenders of their country. John Wood was one of the number. He suffered all the privations to which the army of the northwest was exposed, during the disastrous campaign which resulted in the defeat of Winchester at the river Raisin. By good fortune he escaped the tomahawk of the savage allies of Great Britain, and was sent a prisoner of war to Quebec.

He was sent, with other American prisoners, despatched in a transport to Plymouth, England, accompanied by a crowd of fellow prisoners, he was about to be transferred to Dartmoor, when he found an opportunity to elude his guards and make his escape. He wandered through the country, stealing through byways, until he found himself at Bristol. Hunger compelled him to enter a grocery, the head quarters of a press gang.—Here he was pressed, and despite his protestations that he was a citizen of the United States, and a fugitive prisoner of war, facts which might have been easily proven by reference to the military authorities at Plymouth, he was hurried on board His Majesty's frigate Sea Horse, then the flag ship of the celebrated Sir Peter Parker, and compelled to bear arms against his own countrymen.

On board the Sea Horse, were several other Americans, who like Wood, had fallen victims to the British system of impressment. They determined on desertion; and when lying in the port of St. John's, they succeeded in securing a boat, in an extremely dark night, and attempted to reach the eastern coast of the state of Maine. They were instantly pursued, and were obliged to desert their boat on the shore of New Brunswick, and seek safety in the woods. After wandering about for two days, exhausted with cold, and hunger and fatigue, they were apprehended by a party of British soldiers and again transferred to the Sea Horse. The punishment that followed this act of desertion, was inflicted with all that ingenious refinement of cruelty, for which the British navy is so celebrated.

The Sea Horse, attached to the squadron under Admiral Cockburn, was shortly afterwards ordered into the Chesapeake, and took an active part in the robbing, burning, and murdering of the defenceless inhabitants of the coast. Mr. Wood and the impressed Americans were never permitted to leave their vessel. He was on board on the night when Sir Peter Parker met his fate on shore. A few days subsequent to this event, he, in company with seven other impressed Americans, attempted an escape in broad daylight, by boldly jumping into a boat alongside, and pulling rapidly for the shore. One of the number was shot by the sentinel on duty. The others reached the beach, but were apprehended, immediately on landing, by a party of marauders belonging to the Sea Horse.

By order of Admiral Cockburn, they were sent in irons to Nova Scotia, where, after undergoing a trial, they were sentenced to be shot. The sentence, however, was commuted to service for life, in his Britannic Majesty's army, in the East Indies. They were accordingly shipped to England, and thence with a regiment of newly levied recruits, despatched to Calcutta. For 21 years, Mr. Wood served as a private soldier in the East India service; and 19 months since, when broken down in spirit and in constitution, he was permitted to sail for England. Destitute and heart-broken, he reached London, stated his case to the United States consul, and by him was furnished with the means of reaching New York. He left New York in January, and wended his weary pilgrimage toward the home of his childhood.

It is now twenty-six years since he left his wife and children in Kentucky; and not one syllable has he heard, relative to their situation, since the moment of their separation. The citizens here forced a few dollars upon him, for, poor and decrepid as he is, he still possesses all the pride of a Kentuckian, and sent him on his way in the stage to Wellsville, from which town he intends to embark on board a steamboat for Augusta, in Kentucky.

Fancy cannot help asking—what is now that home to which the war-broken wanderer is returning? Will the wife of his youth be ready, in the fidelity of her early love, to hail the return of her lost husband? Or will her duty and affections have been given to another? Or will she be reposing beneath the clods of the valley? And his children? If living, they must have long since entered upon the busy scenes of life. Will they take the weary pilgrim to their homes and to their bosoms? A thousand overpowering emotions must rush upon the old man's heart, as his weary footstep approaches the spot that once was home! Fancy cannot fill the picture. May He who "tempers the wind to the shorn lamb," support the aged wanderer in that eventful moment, which is soon to witness either the ecstacy of his happiness, or the utter desolation of his hope.

THE REVENUE.—The revenue accounts for the quarter ending 5th April, 1838, have been published. On the year ending 5th April, 1838, as compared with the year ending 5th April, 1837, there is a decrease of £2,329,364. On the quarter ended 5th April, 1838, as compared with the corresponding quarter of 1837, there is a decrease of £492,490. The decrease on the year is—Customs, £1,331,658; Excise, £1,349,557; Stamps, £209,114; Taxes, £34,611; while on the Postoffice there is an increase of £28,145. The decrease on the quarter is—Customs, £371,635; Excise, £128,580. On the Stamps there is an increase of £29,730; and on Post office, £2,000. It is not necessary to dwell on the causes of the decrease. They are to be found in the state of the foreign market, more especially that of the United States, and in the great monetary revolution to which the country has been subjected. As the time of prosperity is approaching, we only hope that our legislators will not a second time look coolly on while prices are forced up by the old process of making money cheap in London, which, of course, leads to overtrading all over the country.—*Eng. paper.*

THE APPROACHING CORONATION.—Several workmen were yesterday taken on by Mr. Bennett one of the contractors for the erection of the platform on which Her Majesty and the procession will walk from the Royal Palace to Westminster Abbey on the approaching solemnity. The platform is to pass through the Park. The exact line has not yet been promulgated, but the works are to be commenced next week.—*Eng. paper.* [Surely there is some mistake; the writer must mean the Royal Palace of Westminster, where the Sovereign (as George IV. did) sometimes sleeps before the coronation.]

Private Correspondence.

CONSTANTINOPLE, Ramazan 20, 1253.

Very respectable, very noble, very grave, and very learned Editor!—May you find every kind of prosperity; and your sins, and errors of press be pardoned.

Sending you in this humble letter the most precious pearls of my compliments, and diamonds of my salutations, permit me to ask a thousand times for your desirable health. I hope you may never have any thing which requires thought; and that you will enjoy an uninterrupted *Keyf*.* When these poor lines reach your charming hands of such beautiful productions, learn that I am a Turk, living in the great Bazaar of Constantinople, and have heard of you by an accident, which you will know more of by and bye.

I keep a shop for the sale of soap, and when it suits my fancy, shave the heads and beards of my friends and visitors. My nearest neighbor is a seller of razors and razor strops; he is a Frank—a Ghiaour, though a pretty useful man withal. I should commence my correspondence with you, by giving some account of the history of my life and my ancestors; but I see by your Herald, that you write with such beautiful metaphors, embellish your pages with such emeralds and sapphires of pompous hyperboles, such extensive epistle matter, that I fear to be beat in the presence of your scented eloquence. I am, therefore, compelled to retain the elixir of my ideas in the vial of my heart by the stopper of silence. Yet I cannot altogether refrain from offering you a few words on the origin of my passion for soap, which I now recommend to your angelic fingers, whenever soiled by the juice of speech—for this subject may throw some light on the history of the humble individual who addresses you.

My deceased father—may his tomb be illuminated by an eternal light—was born in the house of which my shop yet forms a part; where was born also my grandfather, great-grandfather, great-great-grandfather, and his ancestors; all of whom, since I have been able to learn, I am told, carried on a commerce of soap; and formed with my mother and grandmothers, a most enviable existence. My father, as I have already said, followed their example, by engaging in the soap business. If you have ever been at the Bazaar, I am sure you have heard of my father; his shop was just at the same corner where stands that of his son, and in front of the shop of Haggee Berber, the model of coffee sellers, and the cream of barbers; so dexterous in the use of the razor, that he once won a wager to cut off a man's ears and nose, whilst shaving him, at one blow; which he did to the man's great astonishment when he looked into the mirror. My father and Haggee Berber were most certainly the greatest philosophers in Constantinople, and their shops were consequently frequented by all the Eunuchs of the Kislarage in our Sultan's harem, who have charge of the mistresses of the master of the two seas, and two continents, as well as brother of the sun. Among other learned gentlemen, came several Janissaries and other philosophers, to enjoy the conversation of my deceased father—may whose rest be undisturbed! My father used to be seated in one corner of his shop, just where his son now sits, leisurely smoking a long pipe of jasmin, contemplating with calm dignity the philosophers who came to enjoy his conversation; enjoying his *Keyf*, real source of reflection, in silence. His respected visitors did the same, and thus they spent the most agreeable time imaginable, contemplative of grave and learned philosophy. Can you form any idea of a more happy existence? My father was of a soft and gentle nature, seldom ever flurried by passion, if not when the Mollas and Imaums, to whom he declined giving any credit for soaps, tested his patience by grave and lengthy dissertations on the subject of smoking, which they assured him, was contrary to the precepts of the Koran. Indeed my father had more talent than all the Imaums and Mollas in Constantinople; he often borrowed books from Isak Effendi, who had a shop in the book bazaar, read them with much attention, and often either copied them himself, or made me copy them at night when the shop was closed. It was therefore under his own eye that I acquired all my present knowledge, which in after life obtained for me the title of philosopher; indeed so well known became my learning, that I was once called the zenith of sciences, and the tail of the great bear of Belles Lettres! It is true that I have in a great measure forgotten the precious literary attainments to which I then had claim, since I commenced selling soap for myself, as you readily conceive, very grave editor;—but I am not altogether ignorant. You will by and bye see that I remember much of the philosophy of my deceased father—and the instructions I received from him.

But let us return to the sale of soap. You have heard of course of the Cadi of our quarter, as the most faithful, just, liberal, generous, clement, and flower of Cadies; the mine of inexhaustible virtues, Abdallah, who for the good of the souls of the rich and stingy American merchants, confiscated their property, taking the proceeds into his own safekeeping, because they gave too little alms; disrespecting the Koran which orders one tenth to be bestowed on the poor. One Cadi, who was unwilling to burden the people under his charge with heavy taxes, carried on an innocent commerce of his own. He sends orders, for instance, to myself, for ten okes of soap, and as money was scarce, left an impression of his seal, as promissory of the amount. This note I usually get rid of as soon as possible, not to run the risk of presenting it to one Cadi, when through the multiplicity of his affairs, or the rubbing it receives in passing from one owner to another, he might forget it was genuine. Circumstances as you already know must materially alter cases, and our liberal Cadi often perceives a very important one between the time he sent for the soap and when its payment is requested. By other similar innocent speculations, our Cadi, supports his dignity and family. If by an extraordinary occasion a sum of money falls into his hands, for which he may not have present need, with his usual liberality he lends it to his friends, always in obedience to the Koran without requiring any recompense whatever, very quietly supposing that it is the time, from the flourishing condition of the shops, when they will feel less the extraction, he expresses his extreme want of its repayment, and sells their merchandise himself, or our other friends always being the purchasers, both to save time and any irregularity which might otherwise enter his accounts. *Suaviter in modo, fortiter in re.* Do not be surprised, very learned Editor, if I make use of a latin proverb. I learnt several, and your alphabet, from frere Antoine, one of your Franks Imaums, resident in Pera; when I used to go with my deceased father—may his tomb be illuminated forever—to drink in secret the odious liquor mentioned by the prophet.

Two years ago next moon, our Cadi sent a sum of money to my deceased father, begging him, as one of his best friends, to make use of it until he needed it; and this act of liberality towards my deceased father, and this show of confidence on the part of our Cadi, quite overcame him. My father immediately set about filling his shop with the very best of soap, sufficient to wash both Europe and Asia, and your own little island to boot. I remember well with what glowing meteors of eloquence did my father of comfortable memory, express his gratitude to our noble and liberal Cadi, who did not ask his money until, after paying a heavy sum to insure himself against the evil designs of a wicked Imaam who aspired to our cadiship, he suddenly needed funds. My deceased father made his respectful request for a few months delay, so as to sell out the stock of soap; but our Cadi, from the urgency of the case, gave orders that my father be strangled and his soap confiscated, which was punctually attended to by the janissary and other friends of our family, who came beforehand to listen to my father's conversation and his philosophy.

As his heir, I inherited the shop, which was fortunately mortgaged to an adjoining mosque; and thus by this fatal decree of stealing our commerce in soap, which had existed for several generations, was ruined. I do not murmur, for you well know this was inevitable—predestined before the creation of the world; and besides I am a philosopher.

For some time after the above accident, I felt anxious to commence some business on a more independent footing, and for the purpose of being able to set up for myself in the soap business, engaged as an assistant with Haggee Berber, who generously rewarded my assiduity to his interests. One day, before the close of the gates leading to Pera, an infidel with double eye entered our shop. His eyes wandered about, and he examined attentively so many things in the shop, that I immediately concluded he must be a stranger. In this belief I was rather strengthened by his not knowing a word of our language. He sat down upon the bench after carefully removing the cushion with his cane—all Franks being of opinion that the plague is an animal existing in cushions, and bites them when sat upon—and looking at me very singularly, rubbed his finger round the end of his chin, intimating a wish to be shaved. He objected, however, to lay his head in my lap, place it under my arm, or have our tweezers inserted in his nose, which you know is the only way to shave, and extract the hairs. After I had finished, and presented him the glass for payment, as is customary, he made a great many faces in it, as if he felt well satisfied with me, laid on it only four piastres, instead of five, as I expected, (though indeed the janissary and the other friends of my deceased father, of happy memory, pay but two for shaving) and then hastily took his leave. In vain I clamoured for my *bakshish*, which you well know is always given to the assistant—but he disappeared, and in so great haste as to forget a paper which he had been perusing on his first entrance to our shop, and which had printed in large and easy letters on the top, *Herald*.

You cannot conceive, my learned Editor, how much I felt pleased with this paper—which I found out, after some spelling—came from the New World called New York, whence, most probably, the strange and double-eyed Infidel came, to visit the refuge of the world.

So soon as the Janissary and the other friends of my deceased father, who always expressed a warm friendship for his son, left the shop, I hastened over to Pera, and drank a glass of the warm Negus of the Prophet, with fair Antoine. Together we made out much of the pearly eloquence of your writing, which contained the rich cream of your philosophy. I formed a strong desire to know more of a country whose Cadys so much resemble our own; and of a very learned Editor, whose sage reflections so much inclining to justice and impartiality, resemble those of my deceased father, of glorious memory. If you cannot however, send your Herald to me through the country of the French infidels, care of your Consul in Pera, I must retain all my philosophical excogitations to myself.

ISHAM SLY,
Great Bazaar, &c.

* Happiness.

The True State of Parties.

The two great political parties of the Union are at present nearly balanced in power and influence; and there can be no doubt that if a presidential election was now going on, the administration would run a narrow chance, if not defeated, in the success of their candidate. The cause that has brought about this reaction, and which at present more than favors the whig side of the question, was the recommendation of Mr. Van Buren's Sub Treasury Bill, which is now before the lower house of Congress. The excitement upon this question has been on the increase for several months. The Whigs opposing its passage with an untiring and resolute determination—the Locofocos as equally resolute in sustaining it, have brought two parties fairly into the field of action, drawing with them the feelings and interests of thirteen millions of Americans. It is not to be supposed that a war of this nature can be passed over without producing changes and revolutions in the minds of many, especially when argued with such severity and unfairness by both of the factions. We shall not go here into an examination of the merits or demerits of this measure, but propose leaving it wholly into the hands of the people for decision and settlement, while we go on giving the true state of the parties, and shewing the materials with which both are composed, and the likely issue of the next Presidential election. The whigs are bad soldiers, and their leaders worse, as tacticians. Without unity or concert of action they propose to enter the strong and well disciplined garrison of the administration, and thus carry the day by storm. The sub-treasury is made their engine of power, and far more durable would it be if properly and cautiously applied. But this is not the case, and the people now for the first time, begin to see it. In 1834 parties were undergoing changes—as much excitement, if not more, was brought to bear, and the cause not wholly dissimilar that provoked it, to the one now agitating the community. The same token of success to the whig party exhibited itself—the same confidence of victory was every where apparent. State after state disappeared and was lost to the administration, and the cry, as now, was heard from one end of the Union to the other, that Van Buren could not be elected to the Presidency. This state of excitement lasted but for a few months, when the public mind settled down into quiet and repose, leaving the whig party still in the minority, by electing to the Presidency the man who, a few months before, appeared out of the question.—Had the panic been prolonged, and the sufferings of the people not alleviated, the party in power must have fallen—but at the moment when an excitement was required to aid the party, it was nowhere to be found—like the baseless fabric of a vision, it had gone—but unlike a vision, it had left numberless wrecks behind. The panic of '26, both pecuniary and political, we can plainly see will end with the same result to the administration as that of '34. The administration has the experience of years to guide them in their actions, with well informed and vigilant leaders—scouts scouring the country—an organization such as has never before existed;—early in action, with a thousand other requisites for the attainment of power—they look forward to the coming presidential election with a positive certainty of success. Here is the decided advantage possessed by the locofocos over their opponents. How stands the question on the other side? No less a number than three will enter for the presidential prize—Clay, Webster and Harrison, thus giving the administration a clear field for the election of the Kinderhook magician, which can be prevented only by a fixed resolve to run alone one of the three of those distinguished individuals whose names we have set down. We shall continue our views on the state of parties.

☞ Business of all kinds is reviving—money is plenty—grumbling is scarce—new stores are opening in every direction. Charles H. Delavan will open rich in a day or so; so will James and Henry Langley in Chatham street. Success to both stores—both will be unique in their way.

ROWE & CO's.
ONE QUALITY
HAT ESTABLISHMENT,
3 Hanover-st. 4 doors from *Wall-st.*
(OPPOSITE THE EXCHANGE.)

Constantly on hand, an assortment of the inimitable short napt Beavers and plain Castors, at the reduced price of $4 25.

WHOLESALE AND RETAIL.

VINEGAR!! VINEGAR!!! VINEGAR!!!!
AT REDUCED PRICES.
VINEGAR FACTORY ON LONG ISLAND.
ON BERZELIUS'S SYSTEM.

☞ WHITE WINE VINEGAR, of the best quality, healthy and fit for all purposes, and free from the dangerous ingredients generally used to give strength to other vinegars; by storing it in a cool place it improves daily, and is specially good for pickling, druggists, [illegible]
The most celebrated chemists, such as Dobereiner, E. L. Schubarth, Taylor, Otto, Guy, Loose, and Berzelius recommend the Vinegar by this system as superior to any other.
The following certificate from Mrs. Gould, the celebrated Pickle-woman, who has for three successive years taken the premium from the American Institute, will suffice of itself to establish a reputation for this Vinegar, offered at low prices by
EDWARD BAYER, 34 New street.

CERTIFICATE.—Premium Pickle Establishment, New York, April, 1838.
I do hereby certify that I have tried Mr. Bayer's Vinegar, and have no hesitation in pronouncing it a pure article, free from all and every pernicious ingredient, and superior to any Vinegar made in this country I have ever used, and equal to the very best White Wine French Vinegar. I feel pleasure in recommending it to pickling merchants and families in general.
ELIZ. I. GOULD.
P. S.—A beautiful sample of mixed pickles, put up specially in this vinegar, by Mrs. Gould, may be seen at the store, 34 New street.

☞ TO COUNTRY MERCHANTS AND OTHERS, residing in or visiting the States of New York, New Jersey and Pennsylvania.

BE ON YOUR GUARD.

The extensive sale, the unprecedented popularity, and constantly increasing demand, for that most beneficial and universally approved medicine, known as

DR. BRANDRETH'S VEGETABLE UNIVERSAL PILLS,

has induced many individuals, who are entirely destitute of common honesty, to

COUNTERFEIT THEM.

[illegible]

DESTRUCTIVE COMPOUND [illegible] IN OUTWARD APPEARANCE, [illegible] LOOKS LIKE THE GENUINE, [illegible] VEGETABLE PREPARATIONS [illegible] RECOMMENDATIONS OF ALL [illegible]

TO PERSONS RESIDING IN NEW YORK.
Beware of one
JAMES LANCE,
[illegible]

Principal, 241 BROADWAY.
Minor Offices, 187 Hudson street, 276 Bowery, [illegible]
SHUN LANCE'S SHOP
PERSONS GOING TO PHILADELPHIA [illegible]
REMEMBER THIS— [illegible]
W. WRIGHT, 100 Race street, [illegible]
WHO HAS THE ORIGINAL RECIPE, [illegible]
COUNTERFEIT HIS PILLS, [illegible]
THIS ASSERTION IS FALSE— [illegible]
Remember DR. BRANDRETH'S PRINCIPAL OFFICE is
No. 241 BROADWAY,
where all agents are desired to direct their communications.

A POPULAR MEDICINE. THORNE'S Compound Extract of Copaiba and Sarsaparilla, [illegible]
Prepared by J. S. Thorne, Chemist, London, and for sale by N. S. GRAHAM, 96 Nassau st. cor. Fulton.

FOR DYEING THE HAIR, from Grey or Red to a beautiful Black or Brown.—MAHOMMED'S TURKISH DYE [illegible]
H. C. HART, 173 Broadway, corner of Courtlandt st.

TO SEAMEN.—[illegible] HUNTER'S RED DROP [illegible]

ORRIS TOOTH PASTE.—[illegible]

SOLLING'S ORIENTAL BALSAMIC COMPOUND.—[illegible]
Prepared only by W. Solling, White Chapel, London. Sold wholesale and retail by NATHAN B. GRAHAM, No. 96 Nassau street, corner Fulton.

A GOOD CHANCE.—[illegible]

$500 REWARD.—[illegible]

ANOTHER PROOF OF THE FAITHFUL HUNTER'S RED DROP, over every other remedy ever discovered for Venereal.
Copy of a letter received through the post office.
[illegible]
JOHN J. W[illegible]
Newark, N. J. March 16, 1838.

CHEMICALS.
THE NEW YORK CHEMICAL MANUFACTURING CO. have constantly for sale
Oil Vitriol, Alum,
Bleaching Salts, Copperas,
Aqua Ammonia, Muriatic Acid,
Aqua Fortis, Nitric Acid,
Blue Vitriol, Manganese.
And many other articles in the line of their business.
Orders will be received at their Banking-house, No. 21 Broadway, or at the office of their agent, No. 11 West street.
GEO. S. GILBERT, Agent.

HOUCK'S PANACEA.—[illegible]
RUSH & HILLYER, Wholesale Druggists. [illegible]

DOCTOR SEARS most respectfully announces [illegible] CHRONIC DISEASES. [illegible]
JANE KEYSER, [illegible]
SARAH McCLENEY.
[illegible]
ANN HINMAN, 140 Eighth Avenue.
New York, March 1st, 1838.
[illegible]
P. JOHNSON, [illegible]
ANGINA PECTORIS.—[illegible]

SEED OATS.—[illegible]

CHILDREN'S CLOTHING.—[illegible]

PUBLISHED DAILY BY
JAMES GORDON BENNETT,
NO. 21 ANN STREET.
TERMS OF ADVERTISING.—[illegible]

Türkçe Çeviri Metin

Özel Yazışma/muhabir

Constantinople, Ramazan 20, 1253 (18 Aralık 1837)

Çok saygıdeğer, çok asil, çok ciddi/ağırbaşlı ve çok bilgili bir editör. Her türlü hayırlara vesile olsun, günahlarınız, basın yanlışlarınız af eylesin. Bu alçakgönüllü mektupta size iltifatlarımın en değerli incilerini ve dualarımın elmaslarını göndererek, arzu ettiğiniz sağlığınızı binlerce kez istememe izin verin. Düşünmeyi gerektiren hiçbir şeye asla sahip olmamanızı ve kesintisiz keyif almanızı dilerim. (Keyf) Bu şiir dizeleri, böylesine güzel üretimlerin büyüleyici ellerine ulaştığında, benim bir Türk olduğumu, İstanbul'un büyük çarşısında yaşadığımı ve seni tesadüfen duyduğumu, zamanla daha fazlasını öğreneceksin.

Sabun satışı için bir dükkân işletiyorum ve canım istediğinde arkadaşlarımın ve ziyaretçilerimin saçlarını ve sakallarını tıraş ediyorum. En yakın komşum jilet ve jilet kayışı satıcısıdır; o bir Frenk-bir Gregor olmasına rağmen oldukça yararlı bir adam. Sizinle yazışmama, yaşamımın ve atalarımın tarihini biraz anlatarak başlamalıyım; ama haberinizden görüyorum ki, o kadar güzel mecazlarla yazıyorsunuz, sayfalarınızı o kadar geniş risalelerle süslüyorsunuz ki, güzel kokulu belagatiniz karşısında yenilmekten korkuyorum. Bu nedenle, düşüncelerimin iksirini, sessizliğin tıpasıyla kalbimin küçük şişesinde tutmaya mecburum. Yine de, şimdi ne zaman konuşma suyuyla kirlense melek parmaklarınıza tavsiye ettiğim sabun tutkumun kökeni hakkında size birkaç söz söylemekten kendimi alamıyorum - çünkü bu konu size hitap eden alçakgönüllü kişinin tarihine biraz ışık tutabilir.

Rahmetli babam -kabri nurla aydınlansın- dükkânımın henüz bir parçası olduğu evde doğmuş; büyükbabam, büyük büyükbabam, büyük büyükbabam ve ataları da nerede doğdu; öğrenebildiğimden beri hepsinin sabun ticareti yaptığı söylendi ve annem ve büyükannemle en kıskanılacak bir varoluş oluşturdu. Babam, daha önce de söylediğim gibi, sabun işine girerek onların örneğini izledi. Çarşıya gittiyseniz eminim babamın adını duymuşsunuzdur; dükkânı, oğlunun dükkânıyla aynı köşede ve kahvecilerin modeli, berber kreması Haggee (Hacı) Berber'in dükkânının önündeydi; ustura kullanmakta o kadar hünerli ki, bir keresinde bir adamın kulaklarını ve burnunu tıraş ederken tek vuruşta kesme iddiasını kazandı; bunu aynaya baktığında adamın büyük şaşkınlığına yaptı. Babam ve Haggee Berber, kesinlikle Konstantinopolis'in en büyük filozoflarıydı ve bu nedenle, iki denizin ve iki kıtanın efendisinin yanı sıra güneşin kardeşinin

metreslerinden sorumlu olan Sultanımızın haremindeki Kızlarağa'nın tüm Hadımağaları onların dükkânlarına uğrardı.

Diğer bilgin beylerin yanı sıra, birkaç Yeniçeri ve diğer filozoflar, rahmetli babamın sohbetinden zevk almak için geldi - huzurları rahatsız olmasın! Babam bir zamanlar dükkânının bir köşesinde, tam şimdi oğlunun oturduğu yerde oturmuş, ağır ağır uzun yasemin piposunu tüttürür, sohbetinden zevk almaya gelen filozofları sakin bir vakarla düşünürdü; keyfinin tadını çıkarmak, sessizliğin gerçek yansıma kaynağı. Saygıdeğer ziyaretçileri de aynısını yaptılar ve böylece ağırbaşlı ve bilgili felsefeyi düşünerek, akla gelebilecek en hoş zamanı geçirdiler. Daha mutlu bir varoluş fikri oluşturabilir misin?

Babam yumuşak ve nazik bir tabiata sahipti, sabunlar için herhangi bir kredi vermeyi reddettiği Mollalar ve İmamlar, sigara konusundaki ciddi ve uzun tezlerle sabrını sınadıklarında, nadiren tutkuyla parladı. Kuran'ın hükümlerine aykırı olduğuna dair güvence verdi. Gerçekten de babam İstanbul'daki bütün imamlardan ve mollalardan daha yetenekliydi; kitap çarşısında dükkânı olan İzak Efendi'den sık sık kitap ödünç alır, büyük bir dikkatle okur ve çoğu zaman ya kendisi kopya eder ya da dükkân kapalıyken geceleri bana kopya ettirirdi. Bu nedenle, sonraki yaşamda bana filozof unvanını kazandıran tüm mevcut bilgilerimi onun gözünde edindim; gerçekten de öğrendiklerim o kadar iyi biliniyordu ki, bir zamanlar bilimlerin zirvesi ve Belles Lettres'ın büyük ayısının kuyruğu olarak anılırdım! Kendim için sabun satmaya başladığımdan beri sahip olduğum değerli edebi kazanımları büyük ölçüde unuttuğum doğrudur, sizin de kolayca anlayabileceğiniz gibi, çok ciddi bir editör: - ama ben tamamen cahil değilim. Merhum babamın felsefesinin çoğunu ve ondan aldığım talimatları hatırladığımı yavaş yavaş göreceksiniz.

Ama sabun satışına geri dönelim. Bizim mahallenin kadısını kadıların en sadık, adaletli, liberal, cömert, yumuşak huylu ve çiçeği olarak duymuşsunuzdur elbet; tükenmez erdemler madeni, zengin ve cimri Amerikalı tüccarların ruhlarının iyiliği için mallarına el koyan, çok az sadaka verdikleri için gelirlerini kendi kasasına koyan Abdullah; onda birinin fakirlere verilmesini emreden Kuran'a saygısızlık. Emrindeki halka ağır vergiler yüklemek istemeyen bir Kadı, masum bir ticaretle uğraşıyordu. Örneğin, bana on okka sabun siparişi gönderdi ve para az olduğu için, miktarın kanıtı olarak mührünün izini bıraktı.

Bu notu genellikle mümkün olan en kısa sürede elden çıkarırım, bir kadıya verme riskini göze almamak için, işlerinin çokluğu veya bir sahibinden diğerine geçerken aldığı sürtünme nedeniyle, onun olduğunu unutabilir. Eşsiz. Bildiğiniz gibi koşullar, olayları maddi olarak değiştirmelidir ve liberal Kadı'mız sabun için gönderdiği zaman ile ödemesinin talep edildiği zaman arasında genellikle çok

önemli bir durum algılar. Kadımız, buna benzer başka masum spekülasyonlarla, itibarını ve ailesini desteklemektedir. Olağanüstü bir olayla eline şu anda ihtiyaç duymayabileceği bir miktar para düşerse, her zamanki rahatlığıyla, her zaman Kuran'a itaat ederek, herhangi bir karşılık beklemeden, çok sessizce arkadaşlarına ödünç verir. Dükkânların gelişen durumundan, ekstraları daha az hissedecekleri zaman, geri ödeme konusundaki aşırı isteğini dile getiriyor ve hem zamandan kazanmak hem de zamandan kazanmak için mallarını kendisi veya her zaman alıcı olan diğer arkadaşlarımızı satıyor. Aksi takdirde hesaplarına girebilecek herhangi bir usulsüzlük. (Suaviter in mode, fortiter in re) Latince atasözü: davranışta kibar, eylemde kararlı. Hak'ta güçlü hareket üslubunda tatlı olmak. Usulde nazik, esasta kuvvetli ve sert olmak. Çok bilgili Editör, bir Latin atasözü kullanırsam şaşırma. Pera'da ikamet eden Frenk imamlarınızdan biri olan frere Antome'dan birkaçını ve sizin alfabenizi öğrendim; Rahmetli babamla -kabri nurlu olsun- peygamberin bahsettiği iğrenç içkiyi gizlice içmeye gittiğimde.

İki sene önce bir ay önce Kadımız rahmetli babama bir miktar para göndererek, en yakın arkadaşlarından biri olarak ihtiyacı olana kadar kullanmasını rica etti; merhum babama karşı bu cömertliği, kadımızın bu güveni onu epeyce alt etti. Babam hemen sabununu hem Avrupa'yı hem de Asya'yı ve üstelik kendi küçük adanızı yıkamaya yetecek kadar en iyi sabunla doldurmaya koyuldu. Hafızası rahat olan babamın, kendisini kötü bir İmamın kötü planlarına karşı sigortalamak için ağır bir meblağ ödedikten sonra parasını istemeyen asil ve liberal Kadı'mıza nasıl parıldayan bir belagatle şükranlarını ifade ettiğini çok iyi hatırlıyorum. Kadılığımıza talip oldu, aniden paraya ihtiyaç duydu. Rahmetli babam, sabun stokunun tükenmesi için saygı duruşunda bulunarak birkaç ay erteleme talebinde bulundu; ancak kadımız, işin aciliyetinden, babamın boğulmasını ve sabununa el konulmasını emretmiş, önceden babamın sohbetini ve felsefesini dinlemek için gelen yeniçeri ve ailemizin diğer dostlarının da dakik olarak katıldığı sabuna el konulmuştur.

Onun varisi olarak, şans eseri bitişikteki bir camiye ipotekli olan dükkânı miras aldım ve böylece, birkaç nesildir varlığını sürdüren sabun ticaretimiz, bu ölümcül hırsızlık kararıyla mahvoldu. Mırıldanmıyorum, çünkü bunun kaçınılmaz olduğunu çok iyi biliyorsunuz - dünyanın yaratılışından önce önceden belirlenmişti; üstelik ben bir filozofum.

Yukarıdaki kazadan bir süre sonra, daha bağımsız bir temelde bazı işlere başlama konusunda endişeli hissettim ve kendimi cömertçe ödüllendiren Haggee Berber'de asistan olarak sabun işine girebilmek amacıyla. Çıkarlarına bağlılık.

Bir gün, Pera'nın kapıları kapanmadan önce, çift gözlü bir kâfir dükkânımıza girdi. Gözleri etrafta gezindi ve dükkândaki o kadar çok şeyi dikkatle inceledi ki,

onun bir yabancı olduğu sonucuna hemen vardım. Eliyle minderi dikkatlice kaldırdıktan sonra sıraya oturdu -tüm Franklar, vebanın minderlerde var olan bir hayvan olduğu ve üzerine oturduğunda onları ısırdığı kanısındadır- ve bana çok tuhaf bir şekilde bakarak parmağını ucunu ovuşturdu. Çenesinden, tıraş edilmek istediğini ima edercesine. Ancak başını kucağıma koymaya, koltuğumun altına koymaya ya da cımbızımızı burnuna sokmaya itiraz etti ki bu tıraş olmanın ve kılları almanın tek yolu bu. Bitirdikten sonra, alışılageldiği gibi, ödemesi için bardağı ona uzattıktan sonra, sanki benden pek memnun kalmış gibi, bardağın içine pek çok surat yaptı ve tahmin ettiğim gibi beş yerine sadece dört kuruş koydu. Gerçi yeniçeri ve merhum babamın diğer arkadaşları mutlu anılarıyla tıraş olmak için sadece iki kişi öderler ve sonra aceleyle oradan ayrıldılar. Her zaman asistana verildiğini çok iyi bildiğin bahşişimi almak için boşuna haykırdım - ama o ortadan kayboldu ve dükkânımıza ilk girişinde incelediği ve bastığı bir kâğıdı unutacak kadar büyük bir telaşla. Üstte büyük ve basit harflerle, Herald.

Bilgili Editörüm, onun makalesinden ne kadar memnun olduğumu tasavvur edemezsiniz -birkaç hecelemeden sonra öğrendim- New York denilen Yeni Dünya'dan geldi; dünyanın sığınağını ziyaret edin. Merhum babamın, oğluna her zaman sıcak bir dostluk besleyen Yeniçeri ve diğer arkadaşları dükkândan çıkar çıkmaz, aceleyle Pera'ya gittim ve adil Antoine ile Peygamber Efendimizin sıcacık şarabından birer bardak içtim. Felsefenizin zengin kremasını içeren yazınızın inci gibi belagatinin çoğunu birlikte yaptık. Lidya bizimkine çok benzeyen bir ülkeyi daha yakından tanımak için güçlü bir istek duydum ve bilge düşünceleri adalet ve tarafsızlığa bu kadar meyilli olan çok bilgili bir Editör'ün, merhum babasının, şanlı hatırasınınkine benzediği. Ancak bunu yapamıyorsanız, Müjdenizi Fransız kâfirlerinin ülkesinden bana gönderin, Pera'daki Konsolosunuzla ilgilenin, tüm felsefi açıklamalarımı kendime saklamalıyım.

Çıkar Çatışması Bildirimi

Yazar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve/veya yayınlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Destek/Finansman Bilgileri

Yazar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve/veya yayınlanması için herhangi bir finansal destek almamıştır.

Yapay Zekâ Kullanımı Bildirimi

Yazar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve / veya yayınlanması için herhangi bir yapay zekâ aracından faydalanmamıştır.